

HARMONIKA

Umetniška gimnazija - glasbena smer;
modul B: petje-instrument

Umetniška gimnazija s slovenskim učnim
jezikom na narodno mešanem območju v
slovenski Istri - glasbena smer; modul B:
petje-instrument

UČNI NAČRT Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

IME PREDMETA: harmonika

Izobraževalni program umetniške gimnazije - glasbena smer; modul B: petje-instrument, izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri - glasbena smer;
modul B: petje-instrument:
obvezni predmet (420 ur)

PRIPRAVILA PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA V SESTAVI:

mag. Matjaž Balažic, Konservatorij za glasbo in balet Maribor; Renata Bauer, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo; dr. Tina Bohak Adam, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo; dr. Inge Breznik, Zavod RS za šolstvo; Pia Brodnik, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo; Polonca Češarek Puklavac, Zavod RS za šolstvo; Ambrož Čopi, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Barbara De Costa, Šolski center Velenje, Glasbena šola Fran Korun Koželjski Velenje; Tatjana Dvoršak, Konservatorij za glasbo in balet Maribor; mag. Nina Frank, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Danilo Kostevšek, Konservatorij za glasbo in balet Maribor; Primož Kranjc, Šolski center Velenje, Glasbena šola Fran Korun Koželjski Velenje; Egon Mihajlovič, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo; dr. Ilonka Pucihar, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo; Tomaž Sevšek Šramel, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Tatjana Vasle, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Borut Zagoranski, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo; Suzana Zorko, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; mag. Damjana Zupan, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola

JEZIKOVNI PREGLED: Manja Žugman

OBLIKOVANJE: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

IZDALA: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Zavod RS za šolstvo

ZA MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE: dr. Vinko Logaj

ZA ZAVOD RS ZA ŠOLSTVO: Jasna Rojc

Ljubljana, 2025

SPLETNA IZDAJA

DOSTOPNO NA POVEZAVI:

https://eportal.mss.edus.si/msswww/datoteke/ucni_nacrti/2026/un-dp-harmonika_um_gl_b-um_si_gl_b.pdf

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](#)-ID [250871555](#)

ISBN 978-961-03-1170-6 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

BESEDILO O SEJI SS

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na svoji 245. seji, dne 19. 6. 2025, določil učni načrt harmonika za izobraževalni program umetniške gimnazije (glasbena smer, modul B - petje-instrument) in izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri (glasbena smer, modul B - petje-instrument).

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje se je na svoji 245. seji, dne 19. 6. 2025, seznanil z didaktičnimi priporočili k učnemu načrtu harmonika za izobraževalni program umetniške gimnazije (glasbena smer, modul B - petje-instrument) in izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri (glasbena smer, modul B - petje-instrument).

PRIZNANJE AVTORSTVA – NEKOMERCIALNO – DELJENJE POD ENAKIMI POGOJI

Prenova izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov (kurikuluma za vrtnice, učnih načrtov ter katalogov znanj)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

KAKO SE ZNAJTI?

TIPIČNE STRANI

V dokumentu je za dijakinje in dijake, učiteljice in učitelje ipd. uporabljena moška slovnična oblika, ki velja enakovredno za oba spola.

Tema sporoča vsebinski okvir ali okvir predmetnospecifičnih zmožnosti, povezanih s cilji oz. skupinami ciljev: teme so predmetno specifične in lahko vključujejo vsebinske sklope in dejavnosti ter razvijajo veščine, zmožnosti in koncepte, ki naj bi jih dijaki izgrajevali in razvijali v procesu učenja.

Vrsta teme:
Obvezno
Izbirno
Maturitetno

Opis teme zajema ključne poudarke oz. koncepte kot okvir skupinam ciljev.

Dodatna pojasnila za temo lahko vsebujejo razlago o zasnovi teme, usmeritve in/ali navodila, ki se nanašajo na vsebino, vrsto teme, členitev teme, poimenovanje, trajanje, dejavnosti, izvedbo aktivnosti, učne pripomočke ... oz. karkoli, kar je pomembno za to temo.

IME TEME

OBVEZNO

OPIS TEME

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volorest, sandeni maximin uscillab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in repta dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehent qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaiozem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi illisqui ipidel escim reprat.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exceseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similic tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quuntemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari valent voluptu rempor a de omnimax impellu ptataecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspelitem lam alit re, omnis ab il mo dolupti commihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facescipsa

Ceria pa iumquam, exernam quaspis dit equasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatorum qui ut re perumquaepep quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiam aut quodips usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusclisita dolorrym volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

Z oznako **SC** so označeni ključni cilji posameznih področij skupnih ciljev. Številčni zapis pri oznaki skupnih ciljev se navezuje na preglednico s skupnimi cilji.

27. 2. 2025 /// 15:45

IME SKUPINE CILJEV

CILJI

Z oznako **O** so označeni obvezni cilji.

Z ležečim tiskom in oznako **I** so označeni izbirni cilji.

- O:** Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
I: *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui.* **SC** (2.2.2.1)
I: *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagmam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solos dolorum, quidit ad qui dolorerun.*
O: Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **SC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak

S krepko označenim besedilom so izpostavljeni **minimalni standardi znanja**.

Z ležečim besedilom so označeni izbirni standardi oz. standardi znanja, ki izhajajo iz izbirnih ciljev.

Dodatne pisave in oznake pri standardih so opredeljene v obvezujočih navodilih za učitelja (npr. podčrtani, M, PTI itd.)

- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
- Ut fuga. Nemperum fuga.**
- Ma vellaut quiatio rporore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
- Omnim ut doluptur, quam consequi.
- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.*
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.*
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
- Ut fuga. Nemperum fuga.*

TERMINI:

☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint
☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	

Pojmi, ki jih dijak mora poznati oz. razumeti (in/ali znati smiselno uporabljati), lahko pa so navedeni tudi priporočeni pojmi. Nabor (strokovnih) terminov zaokrožuje in dopolnjuje posamezno temo, predstavlja pa informacijo učitelju pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela. Namenjen je navedbi terminologije, ki jo na področju določene teme v določenem obdobju izobraževalne vertikale usvojijo dijaki.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

Viri in literatura,
ki so vključeni v
posamezno temo.

NASLOV TEME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaboreet quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

NASLOV SKUPINE CILJEV

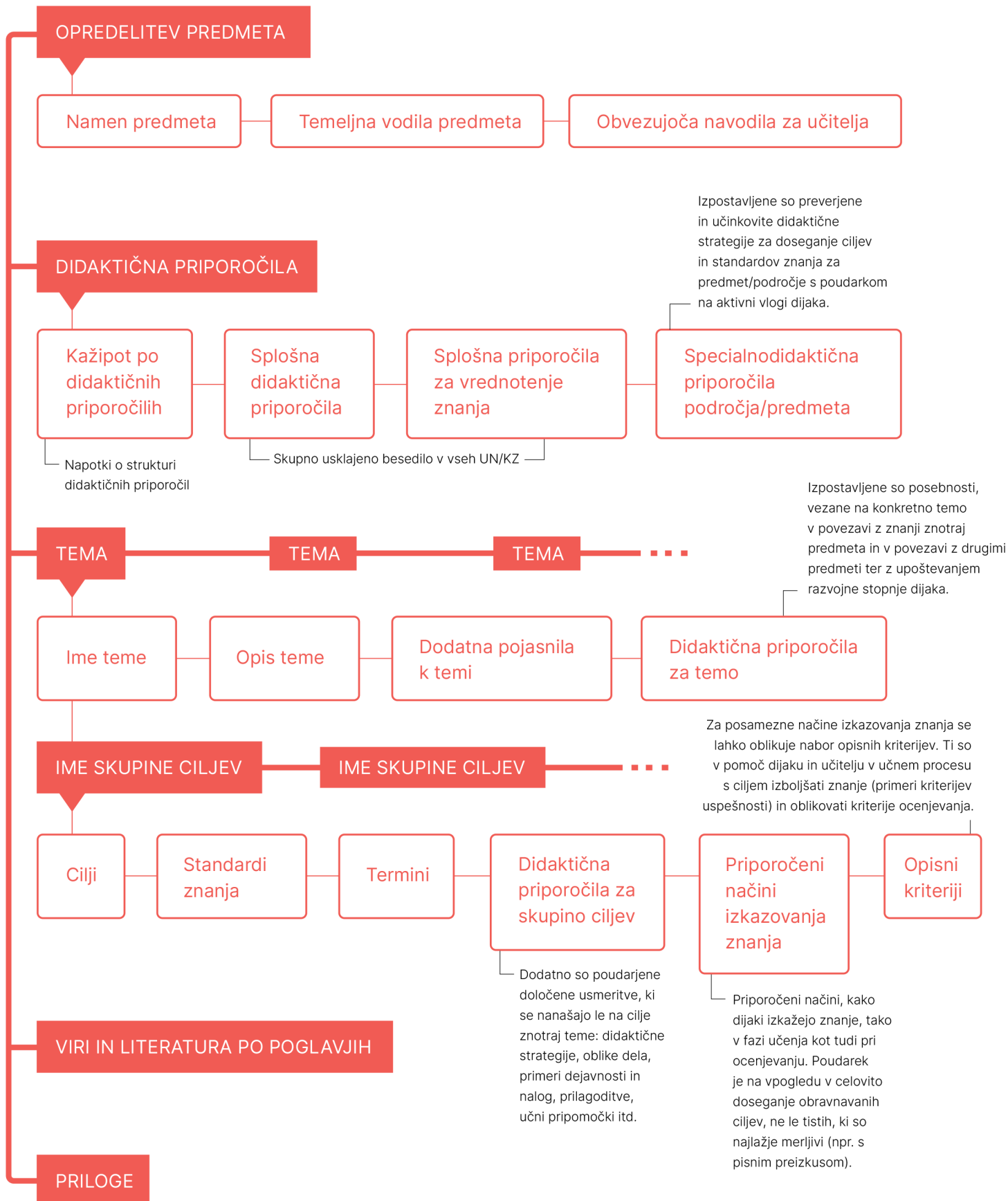
- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redaktion, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Viri in literatura, ki so vključeni
v posamezno skupino ciljev.

Hiperpovezava
do zunanjega vira

KAKO SE ZNAJTI?

STRUKTURA UČNEGA NAČRTA Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

KAZALO

OPREDELITEV PREDMETA..... 9

Namen predmeta..... 9

Temeljna vodila predmeta 9

Obvezujoča navodila za učitelje 10

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA 11

Kažipot po didaktičnih priporočilih 11

Splošna didaktična priporočila 11

Splošna priporočila za vrednotenje znanja ... 13

Specialnodidaktična priporočila
področja/predmeta 14

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA.....23

1. LETNIK 24

Tehnične prvine 24

Etude 27

Polifonija in stari mojstri 29

Ciklične skladbe 31

Skladbe po izbiri 33

2. LETNIK 35

Tehnične prvine 35

Etude 38

Polifonija in stari mojstri 40

Ciklične skladbe 42

Skladbe po izbiri 44

3. LETNIK 46

Tehnične prvine 46

Etude 49

Polifonija in stari mojstri 51

Ciklične skladbe 53

Skladbe po izbiri 55

4. LETNIK 57

Tehnične prvine 57

Etude 60

Polifonija in stari mojstri 62

Ciklične skladbe 64

Skladbe po izbiri 66

VIRI IN LITERATURA PO POGAVJJIH68

1. letnik..... 68

TEHNIČNE PRVINE 68

ETUDE 68

POLIFONIJA IN STARI MOJSTRI 69

CIKLIČNE SKLADBE 69

SKLADBE PO IZBIRI 70

2. letnik..... 70

TEHNIČNE PRVINE 70

ETUDE 70

POLIFONIJA IN STARI MOJSTRI 71

CIKLIČNE SKLADBE 72

SKLADBE PO IZBIRI 73

3. letnik..... 73

TEHNIČNE PRVINE 73

ETUDE 73

POLIFONIJA IN STARI MOJSTRI 74

CIKLIČNE SKLADBE 74

SKLADBE PO IZBIRI 75

4. letnik..... 76

TEHNIČNE PRVINE 76

ETUDE 76

POLIFONIJA IN STARI MOJSTRI 77

CIKLIČNE SKLADBE 77

SKLADBE PO IZBIRI 78

PRILOGE80

OPREDELITEV PREDMETA

NAMEN PREDMETA

Osnovni namen predmeta harmonika na umetniški gimnaziji je prepoznati dijakovo predznanje o glasbilu, igranju nanj, glasbeni teoriji, zgodovini, repertoarju in splošni glasbeni razgledanosti ter vse te elemente sistematično nadgraditi. Cilj izobraževanja je celostni razvoj dijaka, ki ga pripravi na nadaljevanje študija ali aktivno umetniško udejstvovanje.

Povezovanje glavnega predmeta z drugimi strokovnimi vsebinami dijaku omogoča pridobivanje glasbene širine in poglobljanje znanja, kar mu omogoča, da aktivno sooblikuje kulturno življenje v svojem okolju. Pri tem razvija delovne navade, koncentracijo in spoštljiv odnos do umetnosti in kulture.

Kromatični sistem harmonike omogoča učinkovito podporo pri usvajanju solfeggia, zlasti pri gradnji intervalov, akordov in transponiranju. Z igranjem del starih mojstrov, klasicistov ter sodobne literature dijak pogloblja razumevanje glasbene zgodovine in stilnih obdobj. Komorna in orkestrska igra prispevata k razvoju glasbeno-socialnih veščin, kot so poslušanje, sodelovanje, zavedanje vloge v skupini in sledenje dirigentu. Javni nastopi dijaku omogočajo postopno premagovanje treme, razvoj samozavesti ter pridobivanje dragocenih izkušenj javnega nastopanja, ki so uporabne tudi v drugih življenjskih okoliščinah.

Če se je harmonika v preteklosti šele uveljavljala kot koncertno glasbilo, jo danes razumemo kot enakovredno in nujno prisotno v sodobnih komornih zasedbah. Sodelovanje sodobnih skladateljev in harmonikarjev je ustvarilo bogat koncertni in didaktični repertoar, zato je izbor ustrezne literature pomembno za razvoj dijaka. Poseben poudarek namenjamo izvirnim skladbam in spoznavanju vseh slogovnih obdobj – od renesanse do sodobnosti – vključno z žanrsko glasbo.

TEMELJNA VODILA PREDMETA

Pri pouku harmonike dijak najprej razvija zavest o lastnem telesu in položaju v odnosu do glasbila, kar je ključno za sproščeno in učinkovito izvajanje. Ozaveščanje telesnih komponent igranja – od dihanja do postavitve prstov – omogoča, da tehnične vaje in etude dosežejo maksimalen učinek.

Dijak enakovredno usvaja tradicionalni in sodobni notni zapis, s čimer gradi temeljno izvajalsko tehniko in raziskuje izrazne možnosti instrumenta. V procesu šolanja prepoznava tudi lastni učni slog in razvija strategije, ki mu omogočajo najhitrejši in najbolj trajen napredek.

S sodelovanjem v komornih sestavih dijak razvija pozorno poslušanje, prilagajanje soizvajalcem in socialne veščine, ki so ključne za učinkovito komunikacijo in skupinsko muziciranje.

Poglobljeno razumevanje glasbene oblike in harmonije mu pomaga pri interpretaciji in pomnjenju skladb. Uporaba avdio- in video-posnetkov vrhunskih izvajalcev postane pomembno orodje pri razvoju glasbenega okusa, obisk koncertov pa razširja estetska obzorja in spodbuja umetniško refleksijo.

Pomemben del učnega procesa je tudi seznanjanje z različnimi oblikami improvizacije – od preprostega prirejanja lažjih skladb do ustvarjalnega izražanja v sodobni glasbi. Tako dijak raziskuje meje svojih sposobnosti in zmožnosti glasbila.

OBVEZUJOČA NAVODILA ZA UČITELJE

Učitelj naj dijaku svetuje pri izbiri ustreznega glasbila s tretjim manualom, pri čemer naj upošteva tako tehnične specifikacije kot velikost glasbila glede na fizične značilnosti dijaka. Pomembna je tudi pravilna izbira višine sedala in ustrezna nastavitve pasov.

Med izobraževanjem naj učitelj dosledno spremlja in usmerja dijaka k pravilni telesni drži med igranjem – s poudarkom na stabilni drži trupa in nog ter sproščenem položaju rok. Učitelj naj posveča posebno pozornost tudi skrbi za fizično zdravje dijaka, saj je dobro telesno počutje pomembno za sproščeno in tehnično učinkovito izvajanje glasbe.

Priporočljivo je, da učitelj dijake spodbuja k splošni fizični kondiciji ter k uporabi metod razgibavanja in sproščanja, kot so: Alexander tehnika, Feldenkraisova metoda, avtogeni trening in dihalne vaje.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

KAŽIPOT PO DIDAKTIČNIH PRIPOROČILIH

Razdelke *Kažipot po didaktičnih priporočilih*, *Splošna didaktična priporočila* in *Splošna priporočila za vrednotenje znanja* je pripravil Zavod RS za šolstvo.

Didaktična priporočila prinašajo učiteljem napotke za uresničevanje učnega načrta predmeta v pedagoškem procesu. Zastavljena so večplastno, na več ravneh (od splošnega h konkretnemu), ki se medsebojno prepletajo in dopolnjujejo.

- » Razdelka **Splošna didaktična priporočila** in **Splošna priporočila za vrednotenje znanja** vključujeta krovne usmeritve za načrtovanje, poučevanje in vrednotenje znanja, ki veljajo za vse predmete po celotni izobraževalni vertikali. Besedilo v teh dveh razdelkih je nastalo na podlagi *Usmeritev za pripravo didaktičnih priporočil k učnim načrtom za osnovne šole in srednje šole* (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/3ladrdr>) ter *Izhodišč za prenovo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji* (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/plw0909>) in je v vseh učnih načrtih enako.
- » Razdelek **Specialnodidaktična priporočila področja/predmeta** vključuje tista didaktična priporočila, ki se navezujejo na področje/predmet kot celoto. Zajeti so didaktični pristopi in strategije, ki so posebej priporočeni in značilni za predmet glede na njegovo naravo in specifične.

Učni načrt posameznega predmeta je členjen na *teme*, vsaka tema pa se lahko nadalje členi na *skupine ciljev*.

- » Razdelka **Didaktična priporočila za temo** in **Didaktična priporočila za skupino ciljev** vključujeta konkretne in specifične napotke, ki se nanašajo na poučevanje določene teme oz. skupine ciljev znotraj teme. Na tem mestu so izpostavljene preverjene in učinkovite didaktične strategije za poučevanje posamezne teme ob upoštevanju značilnosti in vidikov znanja, starosti dijakov, predznanja, povezanosti znanja z drugimi predmeti/področji ipd. Na tej ravni so usmeritve lahko konkretizirane tudi s primeri izpeljave oz. učnimi scenariji.

Didaktična priporočila na ravni skupine ciljev zaokrožujeta razdelka **Priporočeni načini izkazovanja znanja** in **Opisni kriteriji**, ki vključujeta napotke za vrednotenje znanja (spremljanje, preverjanje, ocenjevanje) znotraj posamezne teme oz. skupine ciljev.

SPLOŠNA DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Učitelj si za uresničitev ciljev učnega načrta, kakovostno učenje ter optimalni psihofizični razvoj dijakov prizadeva zagotoviti varno in spodbudno učno okolje. V ta namen pri poučevanju uporablja raznolike

didaktične strategije, ki vključujejo učne oblike, metode, tehnike, učna sredstva in gradiva, s katerimi dijakom omogoča aktivno sodelovanje pri pouku, pa tudi samostojno učenje. Izbira jih preišči, glede na namen in naravo učnih ciljev ter glede na učne in druge, za učenje pomembne značilnosti posameznega dijaka, učne skupine ali oddelka.

Varno in spodbudno učno okolje učitelj zagotavlja tako, da:

- » spodbuja medsebojno sprejemanje, sodelovanje, čustveno in socialno podporo;
- » neguje vedoželjnost, spodbuja interes in motivacijo za učenje, podpira razvoj različnih talentov in potencialov;
- » dijake aktivno vključuje v načrtovanje učenja;
- » kakovostno poučuje in organizira samostojno učenje (individualno, v parih, skupinsko) ob različni stopnji vodenja in spodbujanja;
- » dijakom omogoča medsebojno izmenjavo znanja in izkušenj, podporo in sodelovanje;
- » prepozna in pri poučevanju upošteva predznanje, skupne in individualne učne, socialne, čustvene, (med)kulturne, telesne in druge potrebe dijakov;
- » dijakom postavlja ustrezno zahtevne učne izzive in si prizadeva za njihov napredek;
- » pri dijakih stalno preverja razumevanje, spodbuja ozaveščanje in usmerjanje procesa lastnega učenja;
- » proces poučevanja prilagaja ugotovitvam sprotne spremljanja in preverjanja dosežkov dijakov;
- » omogoča povezovanje ter nadgrajevanje znanja znotraj predmeta, med predmeti in predmetnimi področji;
- » poučuje in organizira samostojno učenje v različnih učnih okoljih (tudi virtualnih, zunaj učilnic), ob uporabi avtentičnih učnih virov in reševanju relevantnih življenjskih problemov in situacij;
- » ob doseganju predmetnih uresničuje tudi skupne cilje različnih področij (jezik, državljanstvo, kultura in umetnost; trajnostni razvoj; zdravje in dobrobit; digitalna kompetentnost; podjetnost).

Učitelj pri uresničevanju ciljev in standardov znanja učnega načrta dijakom omogoči prepoznavanje in razumevanje:

- » smisla oz. namena učenja (kaj se bodo učili in čemu);
- » uspešnosti lastnega učenja oz. napredka (kako in na temelju česa bodo vedeli, da so pri učenju uspešni in so dosegli cilj);
- » pomena različnih dokazov o učenju in znanju;
- » vloge povratne informacije za stalno izboljševanje ter krepitev občutka »zmorem«;
- » pomena medvrstniškega učenja in vrstniške povratne informacije.

Za doseganje celostnega in poglobljenega znanja učitelj načrtuje raznolike predmetne ali medpredmetne učne izzive, ki spodbujajo dijake k aktivnemu raziskovanju, preizkušanju, primerjanju, analiziranju, argumentiranju,

reševanju avtentičnih problemov, izmenjavi izkušenj in povratnih informacij. Ob tem nadgrajujejo znanje ter razvijajo ustvarjalnost, inovativnost, kritično mišljenje in druge prečne veščine. Zato učitelj, kadar je mogoče, izvaja projektni, problemski, raziskovalni, eksperimentalni, izkustveni ali praktični pouk in uporablja temu primerne učne metode, pripomočke, gradiva in digitalno tehnologijo.

Učitelj upošteva raznolike zmožnosti in potrebe dijakov v okviru notranje diferenciacije in individualizacije pouka ter personalizacije učenja s prilagoditvami, ki obsegajo:

- » učno okolje z izbiro ustreznih didaktičnih strategij, učnih dejavnosti in oblik;
- » obsežnost, zahtevnost in kompleksnost učnih ciljev;
- » raznovrstnost in tempo učenja;
- » načine izkazovanja znanja, pričakovane rezultate ali dosežke.

Učitelj smiselno upošteva načelo diferenciacije in individualizacije tudi pri načrtovanju domačega dela dijakov, ki naj bo osmišljeno in raznoliko, namenjeno utrjevanju znanja in pripravi na nadaljnje učenje.

Individualizacija pouka in personalizirano učenje sta pomembna za razvijanje talentov in potencialov nadarjenih dijakov. Še posebej pa sta pomembna za razvoj, uspešno učenje ter enakovredno in aktivno vključenost dijakov s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami, z učnimi težavami, dvojno izjemnih, priseljencev ter dijakov iz manj spodbudnega družinskega okolja. Z individualiziranimi pristopi preko inkluzivne poučevalne prakse učitelj odkriva in zmanjšuje ovire, ki dijakom iz teh skupin onemogočajo optimalno učenje, razvoj in izkazovanje znanja, ter uresničuje v individualiziranih programih in v drugih individualiziranih načrtih načrtovane prilagoditve vzgojno-izobraževalnega procesa za dijake iz specifičnih skupin.

SPLOŠNA PRIPOROČILA ZA VREDNOTENJE ZNANJA

Vrednotenje znanja razumemo kot ugotavljanje znanja dijakov skozi celoten učni proces, tako pri spremljanju in preverjanju (ugotavljanje predznanja in znanja dijaka na vseh stopnjah učenja), kot tudi pri ocenjevanju znanja.

V prvi fazi učitelj kontinuirano spremlja in podpira učenje, preverja znanje vsakega dijaka, mu nudi kakovostne povratne informacije in ob tem ustrezno prilagaja lastno poučevanje. Pred začetkom učnega procesa učitelj najprej aktivira in ugotavlja dijakovo predznanje in ugotovitve uporabi pri načrtovanju pouka. Med učnim procesom sproti preverja doseganje ciljev pouka in standardov znanja ter spremlja in ugotavlja napredek dijaka. V tej fazi učitelj znanja ne ocenjuje, pač pa na osnovi ugotovitev sproti prilagaja in izvaja dejavnosti v podporo in spodbudo učenju (npr. dodatne dejavnosti za utrjevanje znanja, prilagoditve načrtovanih dejavnosti in nalog glede na zmožnosti in potrebe posameznih dijakov ali skupine).

Učitelj pripomore k večji kakovosti pouka in učenja, tako da:

- » sistematično, kontinuirano in načrtno pridobiva informacije o tem, kako dijak dosega učne cilje in usvaja standarde znanja;
- » ugotavlja in spodbuja razvoj raznolikega znanja – ne le vsebinskega, temveč tudi procesnega (tj. spretnosti in veščin), spremlja in spodbuja pa tudi razvijanje odnosnega znanja;

- » spodbuja dijaka, da dosega cilje na različnih taksonomskih ravneh oz. izkazuje znanje na različnih ravneh zahtevnosti;
- » spodbuja uporabo znanja za reševanje problemov, sklepanje, analiziranje, vrednotenje, argumentiranje itn.;
- » je naravnani na ugotavljanje napredka in dosežkov, pri čemer razume, da so pomanjkljivosti in napake zlasti priložnosti za nadaljnje učenje;
- » ugotavlja in analizira dijakovo razumevanje ter odpravlja vzroke za nerazumevanje in napačne predstave;
- » dijaka spodbuja in ga vključuje v premisleke o namenih učenja in kriterijih uspešnosti, po katerih vrednoti lastno učno uspešnost (samovrednotenje) in uspešnost vrstnikov (vrstniško vrednotenje);
- » dijaku sproti podaja kakovostne povratne informacije, ki vključujejo usmeritve za nadaljnje učenje.

Ko so dejavnosti prve faze (spremljanje in preverjanje znanja) ustrezno izpeljane, sledi druga faza, ocenjevanje znanja. Pri tem učitelj dijaku omogoči, da lahko v čim večji meri izkaže usvojeno znanje. To doseže tako, da ocenjuje znanje na različne načine, ki jih je dijak spoznal v procesu učenja. Pri tem upošteva potrebe dijaka, ki za uspešno učenje in izkazovanje znanja potrebuje prilagoditve.

Učitelj lahko ocenjuje samo znanje, ki je v učnem načrtu določeno s standardi znanja. Predmet ocenjevanja znanja niso vsi učni cilji, saj vsak cilj nima z njim povezanega specifičnega standarda znanja. Učitelj ne ocenjuje stališč, vrednot, navad, socialnih in čustvenih veščin ipd., čeprav so te zajete v ciljnih učnega načrta in jih učitelj pri dijaku sistematično spodbuja, razvija in v okviru prve faze tudi spremlja.

Na podlagi standardov znanja in kriterijev uspešnosti učitelj, tudi v sodelovanju z drugimi učitelji, pripravi kriterije ocenjevanja in opisnike ter jih na ustrezen način predstavi dijaku. Če dijak v procesu učenja razume in uporablja kriterije uspešnosti, bo lažje razumel kriterije ocenjevanja. Ugotovitve o doseganju standardov znanja, ki temeljijo na kriterijih ocenjevanja in opisnikih, se izrazijo v obliki ocene.

Učitelj z raznolikimi načini ocenjevanja omogoči izkazovanje raznolikega znanja (védenje, spretnosti, veščine) na različnih ravneh. Zato poleg pisnih preizkusov znanja in ustnih odgovorov ocenjuje izdelke (pisne, likovne, tehnične, praktične in druge za predmet specifične) in izvedbo dejavnosti (govorne, gibalne, umetniške, eksperimentalne, praktične, multimedijske, demonstracije, nastope in druge za predmet specifične), s katerimi dijak izkaže svoje znanje.

SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA PODROČJA/PREDMETA

Učni načrt učitelja usmerja pri izboru učnih strategij oziroma k cilju usmerjenih učnih dejavnosti. Učitelj pri načrtovanju učnih ur izhaja iz:

- » temeljnih didaktičnih načel (npr. načelo aktivnosti, načelo nazornosti, načelo strukturiranosti, sistematičnosti in postopnosti, načelo ekonomičnosti in racionalnosti pouka, načelo povezovanja teorije in

prakse, načelo trajnosti znanja, načelo motivacije, načelo individualizacije pouka, načelo socializacije dijaka);

» dijakovih glasbenih sposobnosti, spretnosti in znanj, razvojnih značilnosti, individualnih potreb in interesov;

» kulture, umetniške in sporočilne vrednosti glasbe.

Poleg že uveljavljenih in preizkušenih didaktičnih strategij ter metod v pouk vključuje inovativne tehnike, prožno uporablja različne učne oblike, uvaja nove didaktične postopke, učne metode in sodobne digitalne tehnologije. Pouk izvaja v spodbudnem učnem okolju, tako v razredu kot tudi izven njega. Obisk koncertov, glasbenih prireditev in srečanja z glasbenimi umetniki pomembno širijo glasbena znanja dijakov, spodbujajo kritično mišljenje in razvijajo estetsko vrednotenje.

Glasbena znanja pripevajo k razvoju ključne kompetence kulturna zavest in izražanje. Ob zavedanju slovenske glasbene in kulturne identitete, ki temelji na bogati zakladnici ljudske in umetne glasbe, dijaki širijo svoja znanja ter spoznavajo raznolikost in bogastvo glasbenih praks drugih kultur in narodov.

Zgradba učnega načrta

Cilji v učnem načrtu so oblikovani odprto in široko, kar učitelju omogoča avtonomijo pri izboru glasbenih vsebin ter njihovemu prilagajanju razvojnim značilnostim, zmožnostim in interesom dijakov. Cilji se nadgrajujejo iz letnika v letnik, kar zagotavlja postopnost in kontinuiteto skozi celotno gimnazijsko vertikalno. Standardi znanja so izpeljani iz ciljev.

Posamezen letnik gimnazije predstavlja temo v učnem načrtu. Pod vsako temo (letnik) so nanizane skupine ciljev zbrane pod svojim tematskim naslovom (npr. Tehnične in muzikalne prvine, Etude). V vsakem letniku gimnazije se uresničujejo vsi cilji vseh tematsko združenih skupin ciljev, načrtovanje teh ciljev pa naj bo uravnoteženo z razvidno rdečo nitjo učnega procesa. Skozi daljše časovno obdobje učitelj načrtuje postopno uvajanje ciljev in njihovo nadgradnjo z novimi, pri čemer izhaja iz usvojenih znanj in spretnosti, pridobljenih v predhodnih letnikih.

S široko opredelitvijo pojmov se omogoča učitelju avtonomija pri izboru strokovnih terminov glede na izbor glasbenih vsebin in druge vsebine tematskega sklopa.

Diferenciacija, individualizacija in formativno spremljanje znanja

Pouk harmonike ponuja oblike, metode in didaktične pristope dela, ki same po sebi ustvarjajo pogoje za diferenciacijo in individualizacijo. Učitelj s premišljenim izborom glasbenih vsebin prilagaja raven zahtevnosti dijakovim zmožnostim. Oblika individualnega pouka instrumenta še bolj podpira individualizacijo in diferenciacijo.

Pouk harmonike je osredinjen na dijaka, od učitelja zahteva stalno didaktično ustvarjalnost pri oblikovanju učnega procesa, v katerem dijak postopoma prevzema odgovornost za lastno učenje in učne dosežke. Hkrati pri

dijaku spodbuja sodelovalno učenje in timsko delo, pri katerem dijak praktično in teoretično raziskuje glasbo in rešuje avtentične, problemske naloge.

1. Določanje ciljev in ocena predznanja dijaka

- » Učitelj naj najprej oceni dijakovo predznanje s področja instrumenta, izvajalske literature, glasbene teorije, zgodovine glasbe ter splošne glasbene razgledanosti.
- » Na podlagi temeljite analize predznanja naj učitelj prilagodi nadaljnje delo, tako da dijaku omogoči čim boljši napredek in sledenje učnemu procesu.

2. Tehnični napredek

- » Dijaki naj se zavedajo pomembnosti pravilne telesne drže in sproščene pozicije rok pri igranju harmonike.
- » Učitelj naj redno spremlja napredek pri tehničnih vajah, lestvicah in etudah, kjer se bodo dijaki osredotočili na vsak najmanjši detajl (postavitev ter neodvisnost rok in prstov, kontrola artikulacije, mehovanje, oblikovanje tona).
- » Učitelj naj literaturo etud dopolni z dodatnim naborom virtuosnih skladb ter skladb iz žanrov, kot so mussete, tango, etno, jazz.
- » Učitelj naj spodbuja k igranju na pamet, kar dijaku omogoči globlje in temeljitejše razumevanje glasbenih del. Seznani naj ga z različnimi tehnikami pomnjenja, ki mu bodo v oporo za stabilnejši nastop.
- » Dijak naj z igranjem številnih enostavnejših skladb izboljšuje in nadgrajuje večino branja a prima vista.

3. Pomen spoznavanja in izvajanja originalne literature ter različnih stilskih obdobj

- » Poudarek naj bo na izvajanju originalnih skladb. Pomembno je, da dijaki spoznajo bogat repertoar, ki je nastal v sodelovanju sodobnih skladateljev s harmonikarji, kjer se seznanijo tako s tradicionalnim kot sodobnim notnim zapisom.
- » Učitelj naj spodbuja dijake k spoznavanju in izvajanju različnih stilskih obdobj z osredotočenostjo na dela starih mojstrov od renesanse do klasicizma.
- » Ob obiskovanju koncertov ter poslušanju različnih avdio in video primerov izvajalskih praks naj dijaki razvijajo kritični in estetski glasbeni okus ter spoznavajo različne interpretacije skladb.
- » Učitelj naj spodbuja improvizacijo bodisi pri prirejanju bodisi improviziranju lažjih skladb.

4. Pomen improvizacije

- » Dijak naj se preizkusi v preprostih improvizacijah v sodobni glasbi, da raziskuje in spozna meje svojega glasbila ter svojih sposobnosti.

5. Pomen komornega muziciranja

- » Učitelj naj spodbuja dijake k muziciranju v komornih skupinah, saj je pomembno, da dijaki razvijajo sposobnost poslušanja in reagiranja na druge glasbenike in si pridobijo veščine za konstruktivno komunikacijo znotraj sestava.

6. Skrb za telesno zdravje in fizično kondicijo

- » Učitelj naj spodbuja k dejavnostim za psihofizično zdravje dijakov z uporabo metod razgibavanja in sproščanja, kot so Alexander tehnika, metoda Feldenkrais ali dihalne vaje, s ciljem sproščenega izvajanja brez telesnih napetosti.

Preverjanje in ocenjevanje znanja

Pod vsako skupino ciljev so nanizani široko zastavljeni cilji in standardi znanja, ki učitelju omogočajo avtonomijo. Iz ciljev, ki jih lahko objektivno preverimo, so izpeljani standardi. Standarde znanja se dosega skozi vzgojno-izobraževalno delo v dejavnostih, ki se izvajajo v živo s prepletanjem ciljev, vsebin, metod in oblik dela. Pri doseganju kakovostne ravni standardov upoštevamo individualne značilnosti glasbenega razvoja dijakov.

Pomembno je jasno ločevati med preverjanjem in ocenjevanjem znanja. Rezultati preverjanja niso neposredno uporabljeni za oceno, temveč služijo kot podlaga za spremljanje napredka in načrtovanje nadaljnjega dela.

Preverjanje

Učitelj redno spremlja dijakov razvoj in napredek, preverja njegovo sposobnost dojetanja, raven znanja ter izvajalske zmožnosti. Dijaku posreduje povratne informacije o njegovem napredku.

Sprotno analiziranje dosežkov in prepoznavanje morebitnih pomanjkljivosti omogočata celovito sliko o razvoju posameznega dijaka ter učinkovitejše usmerjanje v procesu učenja in vadenja.

Znanje se preverja redno in na različne načine, zlasti:

- » pri vsaki individualni uri pouka,
- » na internih in javnih nastopih.

Po potrebi lahko učitelj v postopek preverjanja vključi tudi druge učitelje istega ali sorodnega predmeta, kar prispeva k timskemu delu, izmenjavi izkušenj in usklajevanju kriterijev.

Ocenjevanje

V skladu z naravo instrumentalnega pouka se znanje ocenjuje z izvedbo izbranega glasbenega programa pri pouku in na nastopih.

Pri ocenjevanju se upošteva:

- » tehnično obvladovanje glasbila,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe,

- » stopnja muzikalnosti,
- » zahtevnost izbranega programa.

Zaključni nastop naj dijaku omogoči, da svoje znanje in spretnosti predstavi na praktičen in ustvarjalen način. Na njem izkaže doseganje minimalnih standardov znanja z izvedbo vsebin, ki so določene za posamezni letnik.

Priporočamo, da dosežek na zaključnem nastopu ocenita vsaj **dva učitelja**, ki dijaka ne poučujeta. Oceno oblikujeta v soglasju z učiteljem, ki je nosilec predmeta.

Priporočena snov za zaključni nastop

1. LETNIK

Dijak:

- » **izvede eno durovo lestvico iz prve vrste tretjega manuala čez dve oktavi:**
 - » v oktavni, terčni in sekstni legi, vzporedno in protipremik;
 - » durovi trozvoki z oktavno ponovitvijo skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);
 - » D7 skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);
- » **izvede paralelno molovo lestvico iz prve vrste tretjega manuala čez dve oktavi:**
 - » v oktavni, terčni in sekstni legi, vzporedno in protipremik;
 - » molovi trozvoki z oktavno ponovitvijo skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);
 - » zm7 skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);
- » **izvede dve etudi ali virtuozi skladbi z različnimi tehničnimi elementi;**
- » **izvede polifono skladbo starega mojstra;**
- » **zaigra vsaj tri stavke ciklične skladbe;**
- » **izvede skladbo po izbiri.**

Najmanj ena skladba se izvede na pamet.

2. LETNIK

Dijak:

- » **izvede eno durovo lestvico iz prve vrste tretjega manuala čez dve oktavi:**
 - » v oktavni, terčni in sekstni legi, vzporedno in protipremik;
 - » durovi trozvoki z oktavno ponovitvijo skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);
 - » D7 skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);

» izvede paralelno molovo lestvico iz prve vrste tretjega manuala čez dve oktavi:

» v oktavni, terčni in sekstni legi, vzporedno in protipremik;

» molovi trozvoki z oktavno ponovitvijo skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);

» zm7 skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);

» izvede dve etudi ali virtuozi skladbi z različnimi tehničnimi elementi;

» izvede polifono skladbo starega mojstra;

» zaigra vsaj tri stavke ciklične skladbe;

» izvede skladbo po izbiri.

Najmanj ena skladba se izvede na pamet.

3. LETNIK

Dijak:

» izvede eno durovo lestvico iz tretje vrste tretjega manuala čez dve oktavi:

» v oktavni, terčni in sekstni legi, vzporedno in protipremik;

» durovi trozvoki z oktavno ponovitvijo skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);

» D7 skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);

» izvede paralelno molovo lestvico iz tretje vrste tretjega manuala čez dve oktavi:

» v oktavni, terčni in sekstni legi, vzporedno in protipremik;

» molovi trozvoki z oktavno ponovitvijo skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);

» zm7 skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);

» izvede dve etudi ali virtuozi skladbi z različnimi tehničnimi elementi;

» izvede polifono skladbo starega mojstra;

» zaigra vsaj tri stavke ciklične skladbe;

» izvede skladbo po izbiri.

Najmanj ena skladba se izvede na pamet.

4. LETNIK

Dijak:

» izvede eno durovo lestvico čez dve oktavi:

- » v oktavni, terčni in sekstni legi, vzporedno in protipremik;
- » durovi trozvoki z oktavno ponovitvijo skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);
- » D7 skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);

» izvede paralelno molovo lestvico čez dve oktavi:

- » v oktavni, terčni in sekstni legi, vzporedno in protipremik;
- » molovi trozvoki z oktavno ponovitvijo skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);
- » zm7 skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);

» izvede dve etudi ali virtuozi skladbi z različnimi tehničnimi elementi;

» izvede polifono skladbo starega mojstra;

» zaigra vsaj tri stavke ciklične skladbe;

» izvede skladbo po izbiri.

Najmanj ena skladba se izvede na pamet.

Medpredmetno povezovanje

Učitelj uresničuje horizontalno in vertikalno medpredmetno povezovanje tako z vidika procesov učenja kot tudi učnih vsebin in pojmov. Dijaki se medpredmetno povezujejo npr. pri komorni igri, v vokalno-instrumentalnih sestavih, v orkestrih ali zborih. Svoje teoretsko znanje, pridobljeno pri pouku solfeggia, glasbenega stavka in zgodovine glasbe uporabljajo pri kompozicijski in slogovni analizi skladb, kar prispeva k boljšemu razumevanju in bolj kakovostni izvedbi skladb.

Medpredmetno povezovanje se uresničuje v čim večji možni meri s timskim delom in v prožni organizaciji učnih ur. Udejanja naj se tudi na ekskurzijah, gostovanjih dijakov doma in v tujini, pri projektnem in raziskovalnem delu.

Skupni cilji

Cilji predmeta podpirajo skupne cilje s področij jezika, državljanstva, kulture in umetnosti, trajnostnega razvoja, zdravja in dobrobiti, digitalne kompetentnosti in podjetnosti.

V okviru pouka dijak:

Jezik, državljanstvo, kultura in umetnost

- » Spoznava ^{SC}(1.1.2.1) in uporablja strokovno terminologijo glasbenega jezika ^{SC}(1.1.2.2).
- » Analizira različne glasbene zapise in druga gradiva o glasbi ^{SC}(1.1.4.1).
- » Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo ^{SC}(1.1.5.1).
- » Vzpostavlja odnos do umetnosti in ozavešča lastno doživljanje ^{SC}(1.3.1.1).
- » Spoznava umetniške zvrsti, njihova izrazna sredstva in kulturno-zgodovinski kontekst ^{SC}(1.3.2.1).
- » Uživa ob ustvarjanju glasbe ter se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih ^{SC}(1.3.4.1).
- » Svobodno izraža in uresničuje ustvarjalne ideje ^{SC}(1.3.4.2).
- » Živi kulturo in umetnost kot vrednoto ^{SC}(1.3.5.1).

Trajnostni razvoj

- » S pomočjo glasbe prepozna lastne vrednote v povezavi s trajnostnim razvojem ^{SC}(2.1.1.1).
- » Gradi odgovoren odnos do naravnih sistemov ^{SC}(2.1.3.1).
- » Kritično presoja informacije z vidika okolja, živih bitij in družbe ob upoštevanju različnih perspektiv ^{SC}(2.2.2.1).
- » Sodeluje z drugimi pri ukrepanju za trajnostnost ^{SC}(2.4.2.1).

Zdravje in dobrobit

- » Uravnava lastno doživljanje ^{SC}(3.1.2.1), razvija samozavest in samospoštovanje ^{SC}(3.1.2.2).
- » Glasbene dejavnosti spodbujajo radovednost ^{SC}(3.1.4.1) in sprostitvev ^{SC}(3.2.3.2).
- » Vključuje se v gibalne dejavnosti ^{SC}(3.2.1.3), s katerimi vzpostavlja pozitiven odnos do gibanja ^{SC}(3.2.1.2) ter spoznava ukrepe za ohranjanje zdravja ^{SC}(3.2.4.1).
- » Razvija spretnost aktivnega poslušanja ^{SC}(3.3.2.1) in sodelovalne veščine ^{SC}(3.3.3.1).

Digitalna kompetentnost

- » Pri iskanju informacij o glasbi ^{SC}(4.1.1.1), ustvarjanju, urejanju in deljenju v različnih formatih uporablja digitalno tehnologijo ^{SC}(4.2.1.1), ^{SC}(4.3.1.1), ^{SC}(4.3.2.1).
- » Upravlja svojo digitalno identiteto ^{SC}(4.2.6.1).
- » Prepozna tehnične težave in jih skuša reševati ^{SC}(4.5.1.1).

Podjetnost

- » Uporablja glasbeno znanje in izkušnje pri reševanju izzivov (5.1.2.1), (5.3.1.1).
- » Vrednoti dosežke ustvarjanja ter uspešnost pri doseganju zastavljenih ciljev (5.3.5.2).
- » Uporablja pridobljeno glasbeno znanje v novih situacijah, npr. pri ustvarjanju (5.3.5.3).

Delo z dijaki z raznolikimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami

Učitelj preko inkluzivne prakse prilagodi poučevanje, preverjanje in ocenjevanje znanja za nadarjene dijake, dijake z učnimi težavami, dijake s posebnimi potrebami, dijake priseljence, dijake iz manj spodbudnega družinskega okolja. Prilagaja vsebine, metode, oblike in pristope dela, čas ter rabo didaktičnih pripomočkov za doseg ciljev in standardov znanj ali preseganjem le-teh. Delo z dijaki z raznolikimi potrebami zahteva timsko delo, sodelovanje med učitelji, spremljevalci in drugimi strokovnjaki. Učitelj sproti evalvira učinkovitost prilagoditev ter jih po potrebi spreminja glede na dijakov napredek.

Osnovno izhodišče za učiteljevo delo v prilagodljivem in vključujočem učnem okolju so spoštovanje ter upoštevanje različnosti, izvirnosti in individualnosti, pa tudi njegova lastna inkluzivna poučevalna praksa, zaradi vse večje raznolikosti med dijaki. Prilagodljivo in vključujoče učno okolje poudarja pomen koncepta vključevanja, ki temelji na dojemljanju razreda kot skupnosti različnih in edinstvenih posameznikov ter zahteva prilagoditev vzgojno-izobraževalnega procesa, da ta ustreza potrebam vseh dijakov.

Literatura

Ahačič, K. (2025). *Ključni cilji po področjih skupnih ciljev* (Spletna izd.). Zavod RS za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/eohqiil>

Holcar, A. idr. (2016). *Formativno spremljanje v podporo učenju. Priročnik za učitelje in strokovne delavce*. Zavod RS za šolstvo.

Marentič Požarnik, B. (2021). *Psihologija učenja in pouka*. DZS.

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

1. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

V prvem letniku umetniške gimnazije se dijaki pri pouku harmonike osredotočajo na razvoj temeljnih tehničnih in interpretativnih veščin, ki so pomembne za nadaljnje glasbeno izobraževanje. Pouk poteka individualno in je prilagojen potrebam in predznanju posameznika.

Dijak se seznani s pravilno telesno držo in položajem rok ter pogloblja elemente mehovne in prstne tehnike, kar je pomembno za oblikovanje tona. V repertoar so vključena dela različnih stilnih obdobij, od baročnih del do originalnih sodobnih skladb, pri čemer se dijaki učijo osnov interpretacije in muzikalnega izražanja. Poleg tega redno izvajajo tehnične vaje, ki pripomorejo k boljši koordinaciji rok in neodvisnosti prstov.

Pomemben del pouka je tudi razvijanje sposobnosti igranja *a prima vista*, kar dijakom omogoča hitrejše usvajanje novega repertoarja. Spodbujajo se tudi različni tipi improvizacije, kar prispeva k razvoju glasbene ustvarjalnosti in prilagodljivosti.

Nastopajo na šolskih produkcijah in koncertih, kar jim omogoča pridobivanje izkušenj na odru.

Prvi letnik je tako namenjen postavitvi trdnih glasbenih osnov, razvoju discipline pri vaji in spodbujanju dijakovega glasbenega izraza, ki bo v prihodnjih letih še nadgrajen.

TEHNIČNE PRVINE

CILJI

Dijak:

●: se seznani z najpomembnejšimi tehničnimi prvinami (pravilna in sproščena drža telesa, pravilna postavitev roke, oblikovanje tona, kontrola artikulacije);

SC (3.2.3.2)

●: razvija koordinacijo leve in desne roke;

●: izvaja tehnične vaje za postavitev in neodvisnost prstov in roke;

●: oblikuje ton in artikulacijo s prsti in/ali z mehonom;

●: igra durove in molove lestvice iz prve vrste tretjega manuala.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izkaže koordinacijo leve in desne roke;
- » nadzorovano oblikuje ton in artikulacijo s prsti in/ali z mehom;
- » zaigra durove in molove lestvice iz prve vrste (MIII);
- » izvede eno durovo lestvico iz prve vrste tretjega manuala čez dve oktavi:
 - » v oktavni, terčni in sekstni legi, vzporedno in protipremik;
 - » durovi trozvoki z oktavno ponovitvijo skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);
 - » D7 skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);
- » izvede paralelno molovo lestvico prve vrste tretjega manuala čez dve oktavi:
 - » v oktavni, terčni in sekstni legi, vzporedno in protipremik;
 - » molovi trozvoki z oktavno ponovitvijo skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);
 - » zm7 skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev).

TERMINI

◦ vaje, ◦ lestvice (vzporedno, protipremik, oktavna, terčna in sekstna lega) ◦ akordi (trozvoki z oktavno ponovitvijo, dominantni in zmanjšani septakord)

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Didaktična priporočila

Pri igranju glasbila je zelo pomembno, da ga dobro spoznamo. To pomeni, da raziskujemo, kakšne zvočne slike lahko z njim ustvarimo – kako tiho ali glasno lahko igramo, kako se spreminja barva tona in kako lahko z zvokom izrazimo čustva. Tako bolj razumemo, kaj vse naše glasbilo zmore, in ga znamo bolje uporabljati.

Pomembno je tudi, da vadimo lestvice z različnimi načini igranja – torej z različno artikulacijo, dodatno pa jih nadgradimo z igranjem terc in sekst (dvojemke), dodamo oktave, lomljene oktave, ponavljanja tonov (repeticije) ali kratki meh.

Poleg običajnih lestvic je koristno vaditi tudi druge, kot so kromatična, blues in pentatonična lestvica. Vsaka ima svoj značilen melos, ki nam lahko pride prav pri različnih vrstah glasbe. Z vadbo teh lestvic lahko postanemo bolj ustvarjalni in si odpremo več možnosti za igranje in improvizacijo.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » z igro na instrumentu pri pouku.

OPISNI KRITERIJI

- » natančnost izvajanja,
- » pozornost,
- » samostojnost izvajanja,
- » pravilnost izvajanja,
- » izkaže pravilno in sproščeno drža telesa, rok, prstov.

ETUDE

CILJI

Dijak:

- : z igranjem etud utrjuje znanje iz skupine ciljev tehničnih prvin (pravilna in sproščena drža telesa, pravilna postavitev roke, oblikovanje tona, kontrola artikulacije);
- : spoznava etude z vsebinsko različnimi tehničnimi elementi (artikulacija, ritmični vzorci, pozicije, oktave, akordi, repetitije, kratki meh, okraski);
- : krepi finomotorične sposobnosti, izvajalske spretnosti, koordinacijo gibanja skozi različne tehnične elemente etud;
- SC (3.3.2.1)
- : enakovredno z etudami igra tudi virtuosne skladbe.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna in zaigra različne tehnične elemente v etudah;
- » izvede etude za krepitev finomotoričnih sposobnosti, izvajalskih spretnosti in koordinacijo gibanja;
- » izvede dve etudi ali virtuosni skladbi z različnimi tehničnimi elementi.

TERMINI

◦ etude ◦ virtuosne skladbe ◦ tehnični elementi (artikulacija, ritmični vzorci, pozicije, oktave, akordi, repetitije, kratki meh, okraski)

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Etude je smiselno vsebinsko razširiti še z dodatnimi tehničnimi elementi, ki so navedeni v ciljih, literaturo pa dopolniti z dodatnim naborom virtuosnih skladb iz področja žanrske glasbe (mussete, tango, etno, jazz).

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » na nastopih.

OPISNI KRITERIJI

- » natančnost izvajanja,
- » pozornost,
- » samostojnost izvajanja,
- » pravilnost izvajanja,
- » izkazuje pravilno in sproščeno držo telesa, pravilno postavitev rok, oblikuje ton, kontrolo artikulacije.

POLIFONIJA IN STARI MOJSTRI

CILJI

Dijak:

- izvaja polifona glasbena dela starih mojstrov, v funkciji razumevanja polifonih principov;
 - ob izvajanju polifonih glasbenih del starih mojstrov spoznava stilne zakonitosti glasbenih obdobij;
 - razvija sposobnost koncentracije uspešnega nastopanja pred občinstvom.
- SC (3.1.2.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » razume osnovne polifone principe polifonih glasbenih del starih mojstrov;
- » pozna temeljne stilne zakonitosti glasbenih obdobij;
- » izvede polifona glasbena dela starih mojstrov;
- » **izvede polifono skladbo starega mojstra.**

TERMINI

◦ polifonija ◦ glasbena obdobja ◦ stili ◦ oblike

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Polifona glasbena dela starih mojstrov je smiselno vsebinsko razširiti z dodatno literaturo sodobnejših avtorjev, saj to omogoča primerjavo različnih obdobij ter poglobljeno razumevanje polifonije.

Ob tem je pomembno razvijati tehnike učenja na pamet, kar vodi v globlje in temeljitejše razumevanje glasbenega gradiva ter bolj samozavestno interpretacijo.

S poslušanjem glasbenih primerov, ki sledijo historični izvajalski praksi, pa dijaki krepijo razumevanje stilskih zakonitosti in pridobivajo občutek za avtentično interpretacijo glasbe določenega obdobja.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » na nastopih.

OPISNI KRITERIJI

- » natančnost izvajanja,
- » samostojnost izvajanja,
- » doživetost izvajanja,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » razumevanje in izražanje glasbenih fraz,
- » sposobnost interpretacije različnih stilov.

CIKLIČNE SKLADBE

CILJI

Dijak:

- : izvaja krajše ciklične skladbe, v funkciji razumevanja večje celote;
- : ob izvajanju cikličnih skladb spozna kontrastnost interpretacije različnih značajev stavkov in njihovo medsebojno povezanost;
- : z izvajanjem na pamet gradivo usvaja globlje in bolj temeljito.

SC (3.1.3.3)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » razume krajše oblike cikličnih skladb kot celoto;
- » izkaže sposobnost interpretacije različnih značajev stavkov in njihovo medsebojno povezanost;
- » izvede krajše ciklične skladbe;
- » zaigra vsaj tri stavke ciklične skladbe.

TERMINI

○ ciklična skladba ○ stavki ○ suita ○ sonatina ○ sonata

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Izbor literature cikličnih skladb naj bo stilsko in vsebinsko raznolik, saj s tem omogočimo širše razumevanje različnih glasbenih obdobij in pristopov. Pomembno je tudi razvijanje tehnik igranja na pamet, kar pripomore h globljemu in temeljitejšemu dojetju glasbenega gradiva. Z obiskovanjem koncertov ter poslušanjem posnetkov različnih glasbenih primerov dijaki spoznajo raznolike interpretacije cikličnih oblik in stilov, ob tem pa razvijajo tudi svoj kritični odnos do glasbe ter estetski glasbeni okus.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » na nastopih.

OPISNI KRITERIJI

- » natančnost izvajanja,
- » samostojnost izvajanja,
- » doživetost izvajanja,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » razumevanje in izražanje glasbenih fraz,
- » sposobnost interpretacije različnih stilov.

SKLADBE PO IZBIRI

CILJI

Dijak:

- : izvaja krajša dela izvirne literature za harmoniko;
- : se ob izvirni literaturi seznaja tudi s transkripcijami različnih glasbenih obdobj;
- : ob izvajanju skladb po izbiri spoznava načine interpretacije različnih kompozicijskih tehnik in stilov;
- : z izvajanjem na pamet gradivo usvaja globlje in bolj temeljito;
- : razvija sposobnost koncentracije uspešnega nastopanja pred občinstvom;
- SC (3.1.3.3)
- : pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
- SC (4.3.3.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izkaže sposobnost interpretacije različnih kompozicijskih tehnik in stilov;
- » zaigra krajše skladbe po izbiri;
- » izvede skladbo po izbiri.

TERMINI

◦ originalna skladba ◦ transkripcije ◦ kompozicijske tehnike in stil ◦ glasbena obdobja

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Izbor skladb naj bo vsebinsko raznolik tako z vidika glasbenih stilov kot tudi uporabljenih kompozicijskih tehnik. Pri tem lahko s pomočjo transkripcij še dodatno prilagodimo didaktični pristop posameznemu dijaku ter mu omogočimo širši vpogled v glasbeno umetnost. Pomembno je, da se izbor literature ves čas nadgrajuje in širi, pri čemer naj bodo vključena tudi dela slovenskih skladateljev ter novejša izvirna glasbena dela. Poseben poudarek naj bo tudi na razvijanju tehnik igranja na pamet, saj to vodi v globlje in temeljitejše razumevanje glasbenih vsebin. Z obiskovanjem koncertov ter poslušanjem različnih glasbenih primerov iz posnetkov pa dijaki spoznavajo različne kompozicijske tehnike in stile, tako pa razvijajo tudi svoj kritični ter estetski glasbeni okus.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » na nastopih.

OPISNI KRITERIJI

- » natančnost izvajanja,
- » pozornost,
- » samostojnost izvajanja,
- » doživetost izvajanja,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » razumevanje in izražanje glasbenih fraz,
- » sposobnost interpretacije različnih stilov.

2. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

V drugem letniku umetniške gimnazije se dijaki pri pouku harmonike osredotočajo na nadaljnji razvoj tehničnih in interpretativnih veščin. Pouk poteka individualno in je prilagojen potrebam in predznanju posameznika.

Dijaki nadgrajujejo elemente mehovne in prstne tehnike. V repertoar so vključena dela različnih stilnih obdobj, od baročnih del do originalnih sodobnih skladb, pri čemer dijaki poglobljajo načine interpretacije in muzikalnega izražanja. Poleg tega redno izvajajo tehnične vaje, ki pripomorejo k boljši koordinaciji rok in neodvisnosti prstov.

Pomemben del pouka je tudi razvijanje sposobnosti igranja *a prima vista*, kar dijakom omogoča hitrejše usvajanje novega repertoarja. Spodbujajo se tudi različni tipi improvizacije, kar prispeva k razvoju glasbene ustvarjalnosti in prilagodljivosti.

Nastopajo na šolskih produkcijah in koncertih, kar jim omogoča pridobivanje izkušenj na odru.

Drugi letnik je namenjen nadaljnjemu razvoju in spodbujanju dijakovega glasbenega izraza.

TEHNIČNE PRVINE

CILJI

Dijak:

🔵 nadgrajuje najpomembnejše tehnične prvine (pravilna in sproščena drža telesa, pravilna postavitev roke, oblikovanje tona, kontrola artikulacije);

🔴 SC (3.2.3.2)

🔵 pod vodstvom učitelja postoma širi nabor tehnično-didaktičnega gradiva postopoma vzpostavlja sistem vsakodnevne vaje čim širšega spektra tehničnih prvin, pri tem pa uporablja tako navedeno literaturo kot tudi vaje in sisteme tehničnega urjenja, ki niso izdani v knjižnih oblikah;

🔵 pogloblja razvoj koordinacije leve in desne roke;

🔵 pogloblja elemente mehovne in prstne tehnike;

🔵 igra durove in molove lestvice iz druge vrste MIII.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » samostojno nadzoruje oblikovanje tona in artikulacije s prsti in/ali z mehom;
- » izvaja raznovrstne tehnične vaje za postavitev in neodvisnost prstov in roke;
- » izkazuje samostojnost pri vsakodnevnem vadenju tehničnih prvin;
- » zaigra durove in molove lestvice iz druge vrste MIII;
- » izvede eno durovo lestvico iz prve vrste tretjega manuala čez dve oktavi:
 - » v oktavni, terčni in sekstni legi, vzporedno in protipremik;
 - » durovi trozvoki z oktavno ponovitvijo skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);
 - » D7 skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);
- » izvede paralelno molovo lestvico iz prve vrste tretjega manuala čez dve oktavi:
 - » v oktavni, terčni in sekstni legi, vzporedno in protipremik;
 - » molovi trozvoki z oktavno ponovitvijo skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);
 - » zm7 skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev).

TERMINI

◦ vaje ◦ lestvice (vzporedno, protipremik, oktavna, terčna in sekstna lega) ◦ akordi (trozvoki z oktavno ponovitvijo, dominantni in zmanjšani septakord)

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pomembno je, da vadimo lestvice z različnimi načini igranja – torej z različno artikulacijo, dodatno pa jih nadgradimo z igranjem terc in sekst (dvojemke), dodamo oktave, lomljene oktave, ponavljanja tonov (repeticije) ali kratki meh.

Poleg običajnih lestvic je koristno vaditi tudi druge, kot so kromatična, blues in pentatonična lestvica. Vsaka ima svoj značilen melos, ki nam lahko pride prav pri različnih vrstah glasbe. Z vadbo teh lestvic lahko postanemo bolj ustvarjalni in si odpremo več možnosti za igranje in improvizacijo.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku.

OPISNI KRITERIJI

- » natančnost izvajanja,
- » pozornost,
- » samostojnost izvajanja,
- » pravilnost izvajanja.

ETUDE

CILJI

Dijak:

- : z igranjem etud dodatno utrjuje znanje iz skupine ciljev tehničnih prvin (pravilna in sproščena drža telesa, pravilna postavitev roke, oblikovanje tona, kontrola artikulacije);
- : utrjuje veščine igranja etud z vsebinsko različnimi tehničnimi elementi (artikulacija, ritmični vzorci, pozicije, oktave, akordi, repetitije, kratki meh, okraski);
- : še naprej krepi finomotorične sposobnosti, izvajalske spretnosti, koordinacijo gibanja skozi različne tehnične elemente etud;
- : enakovredno z etudami igra tudi virtuosne skladbe.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » skozi etude izkaže znanje iz skupine ciljev tehničnih prvin (pravilna in sproščena drža telesa, pravilna postavitev roke, oblikovanje tona, kontrola artikulacije);
- » izvede etude za krepitev finomotoričnih sposobnosti, izvajalskih spretnosti in koordinacijo gibanja;
- » izvede dve etudi ali virtuosni skladbi z različnimi tehničnimi elementi.

TERMINI

◦ etude ◦ virtuosne skladbe ◦ tehnični elementi (artikulacija, ritmični vzorci, pozicije, oktave, akordi, repetitije, kratki meh, okraski).

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Etude je smiselno vsebinsko razširiti še z dodatnimi tehničnimi elementi, ki so navedeni v ciljih, literaturo pa dopolniti z dodatnim naborom virtuosnih skladb s področja žanrske glasbe (mussete, tango, etno, jazz).

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » na nastopih.

OPISNI KRITERIJI

- » natančnost izvajanja,
- » pozornost,
- » samostojnost izvajanja,
- » pravilnost izvajanja.

POLIFONIJA IN STARI MOJSTRI

CILJI

Dijak:

- : izvaja krajše ciklične skladbe, v funkciji razumevanja večje celote;
 - : ob izvajanju cikličnih skladb spoznava kontrastnost interpretacije različnih značajev stavkov in njihovo medsebojno povezanost;
 - : z izvajanjem na pamet gradivo usvaja globlje in bolj temeljito;
 - : razvija sposobnost koncentracije uspešnega nastopanja pred občinstvom.
- SC (3.1.3.3)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna osnovne polifone principe polifonih glasbenih del starih mojstrov;
- » razume temeljne stilne zakonitosti glasbenih obdobj;
- » izvede polifona glasbena dela starih mojstrov;
- » izvede polifono skladbo starega mojstra.

TERMINI

◦ polifonija ◦ glasbena obdobja ◦ stili ◦ oblike

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Polifona glasbena dela starih mojstrov je smiselno vsebinsko razširiti z dodatno literaturo sodobnejših avtorjev, saj to omogoča primerjavo različnih obdobj in poglobljeno razumevanje polifonije.

Ob tem je pomembno razvijati tehnike učenja na pamet, kar vodi v globlje in temeljitejše razumevanje glasbenega gradiva ter bolj samozavestno interpretacijo.

S poslušanjem glasbenih primerov, ki sledijo historični izvajalski praksi, pa dijaki krepijo razumevanje stilskih zakonitosti in pridobivajo občutek za avtentično interpretacijo glasbe določenega obdobja.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » na nastopih.

OPISNI KRITERIJI

- » natančnost izvajanja,
- » samostojnost izvajanja,
- » doživetost izvajanja,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » razumevanje in izražanje glasbenih fraz,
- » sposobnost interpretacije različnih stilov.

CIKLIČNE SKLADBE

CILJI

Dijak:

- : izvaja krajše ciklične skladbe, v funkciji razumevanja večje celote, prilagojeno stopnji njegovega predznanja;
- : ob izvajanju cikličnih skladb spoznava kontrastnost interpretacij različnih značajev stavkov in njihovo medsebojno povezanost;
- : z izvajanjem na pamet gradivo usvaja globlje in bolj temeljito;
- SC (3.1.3.3)
- : razvija sposobnost koncentracije uspešnega nastopanja pred občinstvom.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » razume krajše oblike cikličnih skladb kot celoto;
- » razume temeljne načine interpretacij različnih značajev stavkov in njihovo medsebojno povezanost;
- » izvede krajše ciklične skladbe;
- » **zaigra vsaj tri stavke ciklične skladbe.**

TERMINI

○ ciklična skladba ○ stavki ○ sonatina ○ suita ○ sonata

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Izbor literature cikličnih skladb naj bo stilsko in vsebinsko raznolik, saj s tem omogočimo širše razumevanje različnih glasbenih obdobij in pristopov. Pomembno je tudi razvijanje tehnik igranja na pamet, kar pripomore h globljemu in temeljitejšemu dojetju glasbenega gradiva. Z obiskovanjem koncertov ter poslušanjem posnetkov različnih glasbenih primerov dijaki spoznajo raznolike interpretacije cikličnih oblik in stilov, ob tem pa razvijajo tudi svoj kritični odnos do glasbe ter estetski glasbeni okus.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » na nastopih.

OPISNI KRITERIJI

- » natančnost izvajanja,
- » samostojnost izvajanja,
- » doživetost izvajanja,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » razumevanje in izražanje glasbenih fraz,
- » sposobnost interpretacije različnih stilov.

SKLADBE PO IZBIRI

CILJI

Dijak:

- : izvaja krajša dela izvirne literature za harmoniko na osnovi pridobljenega znanja v prejšnjem letniku;
- : ob izvirni literaturi se še naprej seznanja tudi s transkripcijami;
- : ob izvajanju skladb po izbiri pogloblja znanja o načinih interpretacije različnih kompozicijskih tehnik in stilov;
- SC (1.3.2.1)
- : igra na pamet;
- : razvija sposobnost koncentracije uspešnega nastopanja pred občinstvom.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » razume temeljne načine interpretacije različnih kompozicijskih tehnik in stilov;
- » izvede krajše skladbe po izbiri;
- » izvede skladbo po izbiri.

TERMINI

◦ originalna skladba ◦ transkripcije ◦ kompozicijska tehnika ◦ stil ◦ glasbeno obdobje

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Izbor skladb naj bo vsebinsko raznolik tako z vidika glasbenih stilov kot tudi uporabljenih kompozicijskih tehnik. Pri tem lahko s pomočjo transkripcij še dodatno prilagodimo didaktični pristop posameznemu dijaku ter mu omogočimo širši vpogled v glasbeno umetnost. Pomembno je, da se izbor literature ves čas nadgrajuje in širi, pri čemer naj bodo vključena tudi dela slovenskih skladateljev ter novejša izvirna glasbena dela. Poseben poudarek naj bo tudi na razvijanju tehnik igranja na pamet, saj to vodi v globlje in temeljitejše razumevanje glasbenih vsebin. Z obiskovanjem koncertov ter poslušanjem različnih glasbenih primerov iz posnetkov pa dijaki spoznavajo različne kompozicijske tehnike in stile, ob tem pa razvijajo tudi svoj kritični ter estetski glasbeni okus.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » na nastopih.

OPISNI KRITERIJI

- » natančnost izvajanja,
- » pozornost,
- » samostojnost izvajanja,
- » doživetost izvajanja,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » razumevanje in izražanje glasbenih fraz,
- » sposobnost interpretacije različnih stilov.

3. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

V tretjem letniku umetniške gimnazije se dijaki pri pouku harmonike osredotočajo na nadaljnji razvoj tehničnih in interpretativnih veščin. Pouk poteka individualno in je prilagojen potrebam in predznanju posameznika.

Dijaki nadgrajujejo elemente mehovne in prstne tehnike. V repertoar so vključena zahtevnejša dela različnih stilnih obdobij, od baročnih del do originalnih sodobnih skladb, pri čemer dijaki poglobljajo načine interpretacije in muzikalnega izražanja. Poleg tega redno izvajajo tehnične vaje, ki pripomorejo k boljši koordinaciji rok in neodvisnosti prstov.

Pomemben del pouka je tudi razvijanje sposobnosti igranja *a prima vista*, kar dijakom omogoča hitrejše usvajanje novega repertoarja. Spodbujajo se tudi različni tipi improvizacije, kar prispeva k razvoju glasbene ustvarjalnosti in prilagodljivosti.

Nastopajo na šolskih produkcijah in koncertih, kar jim omogoča pridobivanje izkušenj na odru.

Tretji letnik je namenjen nadaljnjemu razvoju in spodbujanju dijakovega glasbenega izraza.

TEHNIČNE PRVINE

CILJI

Dijak:

- nadgrajuje najpomembnejše tehnične prvine (pravilna in sproščena drža telesa, pravilna postavitev roke, oblikovanje tona, kontrola artikulacije);
- pod vodstvom učitelja dodatno širi nabor tehnično-didaktičnega gradiva;
- se že rutinsko poslužuje sistema tehničnih vaj čim širšega spektra tehničnih prvin; pri tem uporablja tako navedeno literaturo kot tudi vaje in sisteme tehničnega urjenja, ki niso izdani v knjižnih oblikah;
- pogloblja razvoj koordinacije leve in desne roke;
- pogloblja elemente mehovne in prstne tehnike;
- igra durove in molove lestvice iz tretje vrste MIII.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izkazuje ustrezno držo telesa, roke, prstov;
- » obvladuje poglobljeno oblikovanje tona in artikulacije s prsti in/ali z mehonom;
- » izvede zahtevnejše tehnične vaje za postavitev in neodvisnost prstov in roke;
- » zaigra durove in molove lestvice iz tretje vrste MIII;
- » izvede eno durovo lestvico iz tretje vrste tretjega manuala čez dve oktavi:
 - » v oktavni, terčni in sekstni legi, vzporedno in protipremik;
 - » durovi trozvoki z oktavno ponovitvijo skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);
 - » D7 skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);
- » izvede paralelno molovo lestvico iz tretje vrste tretjega manuala čez dve oktavi:
 - » v oktavni, terčni in sekstni legi, vzporedno in protipremik;
 - » molovi trozvoki z oktavno ponovitvijo skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);
 - » zm7 skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev).

TERMINI

◦ vaje ◦ lestvice ◦ akordi (trozvoki z oktavno ponovitvijo, dominantni in zmanjšani septakord).

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pomembno je, da vadimo lestvice z različnimi načini igranja – torej z različno artikulacijo, dodatno pa jih nadgradimo z igranjem terc in sekst (dvojemke), dodamo oktave, lomljene oktave, ponavljanja tonov (repeticije) ali kratki meh.

Poleg običajnih lestvic je koristno vaditi tudi druge, kot so kromatična, blues in pentatonična lestvica. Vsaka ima svoj značilen melos, ki nam lahko pride prav pri različnih vrstah glasbe. Z vadbo teh lestvic lahko postanemo bolj ustvarjalni in si odpremo več možnosti za igranje in improvizacijo.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku.

OPISNI KRITERIJI

- » natančnost izvajanja,
- » pozornost,
- » samostojnost izvajanja,
- » pravilnost izvajanja.

ETUDE

CILJI

Dijak:

- : koncertnih etud ne podreja več samo izgradnji osnovnih tehničnih temeljev za igranje, temveč jih dojema celoviteje v smislu razvoja tehnične kompetentnosti in virtuoznosti;
- : velik poudarek namenja estetski in stilni komponenti;
- : progresivno povečuje zmogljivost tako v smislu hitrosti kot vzdržljivosti;
- : enakovredno s koncertnimi etudami igra tudi primerljive virtuosne skladbe.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izkaže tehnične veščine;
- » izvede estetsko in stilne komponente koncertnih etud/virtuoznih skladb;
- » izkaže povečano zmogljivost tako v smislu hitrosti kot vzdržljivosti;
- » izvede dve etudi ali virtuosni skladbi z različnimi tehničnimi elementi.

TERMINI

◦ etuda ◦ virtuosna skladba ◦ tehnični elementi (artikulacija, ritmični vzorci, pozicije, oktave, akordi, repeticije, kratki meh, okraski).

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Etude je smiselno vsebinsko razširiti še z dodatnimi tehničnimi elementi, ki so navedeni v ciljih, literaturo pa dopolniti z dodatnim naborom virtuosnih skladb s področja žanrske glasbe (mussete, tango, etno, jazz).

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » na nastopih.

OPISNI KRITERIJI

- » natančnost izvajanja,
- » pozornost,
- » samostojnost izvajanja,
- » pravilnost izvajanja.

POLIFONIJA IN STARI MOJSTRI

CILJI

Dijak:

- izvaja polifona glasbena dela starih mojstrov, v funkciji celovitega razumevanja in utrjevanja polifonih principov;
- ob izvajanju polifonih glasbenih del starih mojstrov povezuje znanja o stilnih zakonitostih glasbenih obdobj;
- SC (1.1.2.2)
- z izvajanjem na pamet gradivo usvaja globlje in bolj temeljito;
- razvija sposobnost koncentracije uspešnega nastopanja pred občinstvom.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » razume polifone principe glasbenih del starih mojstrov;
- » pozna in poveže stilne zakonitosti glasbenih obdobj;
- » izvede polifona glasbena dela starih mojstrov;
- » izvede polifono skladbo starega mojstra.

TERMINI

○ polifonija ○ glasbena oblika ○ stili ○ oblike

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Polifona glasbena dela starih mojstrov je smiselno vsebinsko razširiti z dodatno literaturo sodobnejših avtorjev, saj to omogoča primerjavo različnih obdobj ter poglobljeno razumevanje polifonije.

Ob tem je pomembno razvijati tehnike učenja na pamet, kar vodi v globlje in temeljitejše razumevanje glasbenega gradiva in bolj samozavestno interpretacijo.

S poslušanjem glasbenih primerov, ki sledijo historični izvajalski praksi, pa dijaki krepijo razumevanje stilskih zakonitosti in pridobivajo občutek za avtentično interpretacijo glasbe določenega obdobja.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » na nastopih.

OPISNI KRITERIJI

- » natančnost izvajanja,
- » samostojnost izvajanja,
- » doživetost izvajanja,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » razumevanje in izražanje glasbenih fraz,
- » sposobnost interpretacije različnih stilov.

CIKLIČNE SKLADBE

CILJI

Dijak:

- : izvaja daljše ciklične skladbe, v funkciji celovitega razumevanja večje celote, na osnovi pridobljenega znanja;
- : ob izvajanju cikličnih skladb implementira znanja o kontrastnosti interpretacije različnih značajev stavkov in njihovo medsebojno povezanost;
- : z izvajanjem na pamet gradivo usvaja globlje in bolj temeljito;
- : razvija sposobnost koncentracije uspešnega nastopanja pred občinstvom.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izkaže razumevanje daljših oblik cikličnih skladb;
- » razume in poveže načine interpretacij različnih značajev stavkov;
- » izvede daljše ciklične skladbe;
- » zaigra celotno sonato ali tri stavke istega skladatelja(suita, variacije, sonata);
- » **zaigra vsaj tri stavke ciklične skladbe.**

TERMINI

○ ciklična skladba ○ stavki ○ suite ○ sonata ○ sonatina

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Izbor literature cikličnih skladb naj bo stilsko in vsebinsko raznolik, saj tako omogočimo širše razumevanje različnih glasbenih obdobij in pristopov. Pomembno je tudi razvijanje tehnik igranja na pamet, kar pripomore h globljemu in temeljitejšemu dojetju glasbenega gradiva. Z obiskovanjem koncertov ter poslušanjem posnetkov različnih glasbenih primerov dijaki spoznavajo raznolike interpretacije cikličnih oblik in stilov, ob tem pa razvijajo tudi svoj kritični odnos do glasbe ter estetski glasbeni okus.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » na nastopih.

OPISNI KRITERIJI

- » natančnost izvajanja,
- » samostojnost izvajanja,
- » doživetost izvajanja,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » razumevanje in izražanje glasbenih fraz,
- » sposobnost interpretacije različnih stilov.

SKLADBE PO IZBIRI

CILJI

Dijak:

- : izvaja zahtevnejša dela izvirne literature za harmoniko na osnovi pridobljenega znanja v prejšnjem letniku;
- : ob izvirni literaturi se še naprej seznanja tudi s transkripcijami;
- : ob izvajanju skladb po izbiri implementira znanja o načinih interpretacije različnih kompozicijskih tehnik in stilov;
- SC (1.3.2.1)
- : uri glasbeni spomin;
- : razvija sposobnost koncentracije uspešnega nastopanja pred občinstvom,
- : pozna licence in spoštuje pravice avtorjev ter jih ustrezno citira.
- SC (4.3.3.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » razume in poveže načine interpretacije različnih kompozicijskih tehnik in stilov;
- » izvede zahtevnejše skladbe po izbiri;
- » izvede skladbo po izbiri.

TERMINI

◦ originalna skladba ◦ transkripcije ◦ kompozicijske tehnike in stili ◦ glasbena obdobja

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Izbor skladb naj bo vsebinsko raznolik tako z vidika glasbenih stilov kot tudi uporabljenih kompozicijskih tehnik. Pri tem lahko s pomočjo transkripcij še dodatno prilagodimo didaktični pristop posameznemu dijaku ter mu omogočimo širši vpogled v glasbeno umetnost. Pomembno je, da se izbor literature ves čas nadgrajuje in širi, pri čemer naj bodo vključena tudi dela slovenskih skladateljev ter novejša izvirna glasbena dela. Poseben poudarek naj bo tudi na razvijanju tehnik igranja na pamet, saj to vodi v globlje in temeljitejše razumevanje glasbenih vsebin. Z obiskovanjem koncertov ter poslušanjem različnih glasbenih primerov iz posnetkov pa dijaki spoznavajo različne kompozicijske tehnike in stile, ob tem pa razvijajo tudi svoj kritični ter estetski glasbeni okus.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » na nastopih.

OPISNI KRITERIJI

- » natančnost izvajanja,
- » pozornost,
- » samostojnost izvajanja,
- » doživetost izvajanja,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » razumevanje in izražanje glasbenih fraz,
- » sposobnost interpretacije različnih stilov.

4. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

V četrtem letniku umetniške gimnazije se dijaki pri pouku harmonike osredotočajo na izpopolnjevanje najzahtevnejših tehničnih in interpretativnih veščin. Pouk poteka individualno in je prilagojen potrebam ter predznanju posameznika.

Dijaki nadgrajujejo elemente mehovne in prstne tehnike. V repertoar so vključena obsežnejša in zahtevnejša dela različnih stilnih obdobj, od baročnih del do originalnih sodobnih skladb, pri čemer dijaki poglobljajo načine interpretacije in muzikalnega izražanja.

Nastopajo na šolskih produkcijah in koncertih, kar jim omogoča pridobivanje izkušenj na odru.

Četrty letnik je namenjen poglobljeni pripravi vsebin, ki so sestavni del maturitetnega izpita ali morebitnih sprejemnih izpitov za visokošolsko izobraževanje.

TEHNIČNE PRVINE

CILJI

Dijak:

○: izpopolnjuje najzahtevnejše tehnične prvine (pravilna in sproščena drža telesa, pravilna postavitev roke, oblikovanje tona, kontrola artikulacije);

SC (3.2.3.2)

○: nadgrajuje znanje iz zahtevnejšega tehnično-didaktičnega gradiva;

○: samostojno analizira svoje tehnično znanje in išče potrebna gradiva za nadaljnji razvoj;

SC (1.1.4.1)

○: igra durove in molove lestvice.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» izkaže ustrezno držo telesa, roke, prstov;

» obvladuje oblikovanje tona in artikulacije s prsti in/ali z mehom;

- » izvaja zahtevne tehnične vaje za postavitev in neodvisnost prstov in roke;
- » zaigra durove in molove lestvice (MIII);
- » izvede eno durovo lestvico čez dve oktavi:
 - » v oktavni, terčni in sekstni legi, vzporedno in protipremik;
 - » durovi trozvoki z oktavno ponovitvijo skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);
 - » D7 skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);
- » izvede paralelno molovo lestvico čez dve oktavi:
 - » v oktavni, terčni in sekstni legi, vzporedno in protipremik;
 - » molovi trozvoki z oktavno ponovitvijo skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev);
 - » zm7 skupaj, razloženo (velika razložitev) in sočasno (mala razložitev).

TERMINI

- vaje
- lestvice (vzporedno, protipremik, oktavna, terčna in sekstna lega)
- akordi

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pomembno je, da vadimo lestvice z različnimi načini igranja – torej z različno artikulacijo, dodatno pa jih nadgradimo z igranjem terc in sekst (dvojemke), dodamo oktave, lomljene oktave, ponavljanja tonov (repeticije) ali kratki meh.

Poleg običajnih lestvic je koristno vaditi tudi druge, kot so kromatična, blues in pentatonična lestvica. Vsaka ima svoj značilen melos, ki nam lahko pride prav pri različnih vrstah glasbe. Z vadbo teh lestvic lahko postanemo bolj ustvarjalni in si odpremo več možnosti za igranje in improvizacijo.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku.

OPISNI KRITERIJI

- » natančnost izvajanja,
- » pozornost,
- » samostojnost izvajanja,
- » pravilnost izvajanja.

ETUDE

CILJI

Dijak:

- : nadaljuje s študijem koncertnih etud/virtuoznih skladb različnih vsebin višje zahtevnosti;
- : upošteva estetske in stilne komponente;
- SC (1.3.4.2)
- : progresivno povečuje zmogljivost tako v smislu hitrosti kot vzdržljivosti;
- : enakovredno s koncertnimi etudami igra tudi primerljive virtuozne skladbe.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izvede estetsko in stilne komponente koncertnih etud/virtuoznih skladb;
- » Izkaže zmogljivost tako v smislu hitrosti kot vzdržljivosti;
- » izvede dve etudi ali virtuozni skladbi z različnimi tehničnimi elementi.

TERMINI

- koncertna etuda
- virtuozna skladba

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Etude je smiselno vsebinsko razširiti še z dodatnimi tehničnimi elementi, ki so navedeni v ciljih, literaturo pa dopolniti z dodatnim naborom virtuoznih skladb s področja žanrske glasbe (mussete, tango, etno, jazz).

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » na nastopih.

OPISNI KRITERIJI

- » natančnost izvajanja,
- » pozornost,
- » samostojnost izvajanja,
- » pravilnost izvajanja.

POLIFONIJA IN STARI MOJSTRI

CILJI

Dijak:

- izvaja polifona glasbena dela starih mojstrov v funkciji celovitega razumevanja in utrjevanja polifonih principov;
- ob izvajanju polifonih glasbenih del starih mojstrov upošteva estetske in stilne komponente glasbenih obdobj;
- z izvajanjem na pamet gradivo usvaja globlje in bolj temeljito;
- SC (3.1.3.3)
- razvija sposobnost koncentracije uspešnega nastopanja pred občinstvom.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » razume polifone principe glasbenih del starih mojstrov;
- » razume in povezuje stilne zakonitosti glasbenih obdobj;
- » izvede polifona glasbena dela starih mojstrov;
- » izvede polifono skladbo starega mojstra.

TERMINI

○ polifonija ○ glasbena obdobja ○ stili ○ oblike

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Polifona glasbena dela starih mojstrov je smiselno vsebinsko razširiti z dodatno literaturo sodobnejših avtorjev, saj to omogoča primerjavo različnih obdobj in poglobljeno razumevanje polifonije.

Ob tem je pomembno razvijati tehnike učenja na pamet, kar vodi v globlje in temeljitejše razumevanje glasbenega gradiva ter bolj samozavestno interpretacijo.

S poslušanjem glasbenih primerov, ki sledijo historični izvajalski praksi, pa dijaki krepijo razumevanje stilskih zakonitosti in pridobivajo občutek za avtentično interpretacijo glasbe določenega obdobja.

Poseben poudarek dati skladbi, ki je sestavni del maturitetnega izpita in pa morebitnega programa sprejemnih izpitov za visokošolsko izobraževanje.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » na nastopih.

OPISNI KRITERIJI

- » natančnost izvajanja,
- » samostojnost izvajanja,
- » doživetost izvajanja,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » razumevanje in izražanje glasbenih fraz,
- » sposobnost interpretacije različnih stilov.

CIKLIČNE SKLADBE

CILJI

Dijak:

- : izvaja daljše ciklične skladbe, v funkciji utrjevanja celovitega razumevanja večje celote, na osnovi pridobljenega znanja;
- : ob izvajanju cikličnih skladb upošteva in izraža znanja o kontrastnosti interpretacij različnih značajev stavkov in njihovo medsebojno povezanost;
- SC (1.1.2.1)
- : z izvajanjem na pamet gradivo usvaja globlje in bolj temeljito;
- : razvija sposobnost koncentracije uspešnega nastopanja pred občinstvom.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » razume celovitost daljših cikličnih skladb;
- » razume različne značaje glasbenih stavkov in zna izbrati ustrezen način njihove interpretacije;
- » izvede daljše ciklične skladbe;
- » zaigra celotno sonato ali tri stavke istega skladatelja (suitsa, variacije, sonata);
- » **zaigra vsaj tri stavke ciklične skladbe.**

TERMINI

○ ciklična skladba ○ stavki ○ suitsa ○ partita ○ sonata

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Izbor literature cikličnih skladb naj bo stilsko in vsebinsko raznolik, saj s tem omogočimo širše razumevanje različnih glasbenih obdobij in pristopov. Pomembno je tudi razvijanje tehnik igranja na pamet, kar pripomore h globljemu in temeljitejšemu dojetju glasbenega gradiva. Z obiskovanjem koncertov ter poslušanjem posnetkov različnih glasbenih primerov dijaki spoznavajo raznolike interpretacije cikličnih oblik in stilov, ob tem pa razvijajo tudi svoj kritični odnos do glasbe ter estetski glasbeni okus.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » na nastopih.

OPISNI KRITERIJI

- » natančnost izvajanja,
- » samostojnost izvajanja,
- » doživetost izvajanja,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » razumevanje in izražanje glasbenih fraz,
- » sposobnost interpretacije različnih stilov.

SKLADBE PO IZBIRI

CILJI

Dijak:

- izvaja zahtevnejša dela izvirne literature za harmoniko na osnovi pridobljenega znanja v prejšnjem letniku;
- ob izvirni literaturi se še naprej seznanja tudi s transkripcijami;
- ob izvajanju skladb po izbiri upošteva in izraža znanja o načinih interpretacije različnih kompozicijskih tehnik in stilov;
- uri igranje na pamet;
- razvija sposobnost koncentracije uspešnega nastopanja pred občinstvom;
- se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni in politični ravni;
- SC (2.4.3.1)
- presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepoznava priložnosti za nadaljnje učenje,
- SC (5.3.5.2)
- analizira in vrednoti lastne izvedbe, presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepoznava priložnosti za nadaljnje učenje.
- SC (5.3.5.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » razume in poveže načine interpretacije različnih kompozicijskih tehnik in stilov;
- » izvede kompleksnejše skladbe po izbiri;
- » **izvede skladbo po izbiri.**

TERMINI

- originalna skladba
- transkripcija
- kompozicijska tehnika
- glasbeno obdobje
- stil

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Izbor skladb naj bo vsebinsko raznolik tako z vidika glasbenih stilov kot tudi uporabljenih kompozicijskih tehnik. Pri tem lahko s pomočjo transkripcij še dodatno prilagodimo didaktični pristop posameznemu dijaku ter mu omogočimo širši vpogled v glasbeno umetnost. Pomembno je, da se izbor literature ves čas nadgrajuje in širi, pri čemer naj bodo vključena tudi dela slovenskih skladateljev ter novejša izvirna glasbena dela. Poseben poudarek naj bo tudi na razvijanju tehnik igranja na pamet, saj to vodi v globlje in temeljitejše razumevanje glasbenih vsebin. Z obiskovanjem koncertov ter poslušanjem različnih glasbenih primerov s posnetkov pa dijaki spoznavajo različne kompozicijske tehnike in stile, ob tem pa razvijajo tudi svoj kritični ter estetski glasbeni okus.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » na nastopih.

OPISNI KRITERIJI

- » natančnost izvajanja,
- » pozornost,
- » samostojnost izvajanja,
- » doživetost izvajanja,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » razumevanje in izražanje glasbenih fraz,
- » sposobnost interpretacije različnih stilov.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

1. LETNIK

TEHNIČNE PRVINE

Priporočena literatura:

- » Abbot, A.: 54 Technical exercises, Ed. Musicales 1970;
- » Jacomucci, C.: Tehnika I, Berben 1998;
- » Scurti, G.: Technique for Accordion Vol. 1, Ars spoletium 2007;
- » Sebastian, E.: Tehnika, samozaložba 2005;
- » Zagoranski, B.: Lestvice za harmoniko, UL AG Ljubljana 2016.

ETUDE

Priporočena literatura:

- » Abbot, A.: Exercices gradues pour l'accordeon Vol. 2, Ed. Salabert 1982;
- » Aguirre, L.: Etudes post-modernes 1, Ed. Igbody 2012;
- » Avsec, V.: Divertimento giocoso, samozaložba 2022;
- » Czerny, C., Bukowski, O.: Der strebsame Akkordeonist - Band 3, Musikverlag Preissler 2010;
- » Czerny, C.: Etude za klavir, op. 849, Ed. Peters 2010;
- » Holm, L.: Music box 1&2, Jetelina Musik Verlag 2016;
- » Naumann, E.: Necessaria 1, Ed. Ralf Jung 1952;
- » Nečuporenko, A.: Zbirka Etide za Bajan 3, Muzična Ukrajina 1979;
- » Palmer-Hughes: Variacije na Paganinijevo temo, Ed. Ernest Deffner 1957;
- » Rojac, C.: Tri male potopljene etude, samozaložba 2018;
- » Rueda, J.: Invenciones, Editorial Acco-Music 2007;
- » Sor, F.: Sechs Etuden, Ed. Wunn, EW08010;
- » Sudarikov, A.: Zbirka Etudes for bayan and accordion, Muzyka Moskva 2019;

» Wilson, J.: Fourteen Rhythmic Studies Book I in II, Waterloo-Preißler 1970;

» Würthner, R.: Gradus ad parnassum Band 1, Hohner Musikverlag 1958.;

POLIFONIJA IN STARI MOJSTRI

Priporočena literatura:

» Bach, J. S.: Dvoglasne invencije, Henle Verlag;

» Bach, J. S.: Kleine Präludien und Fughetten, Henle Verlag;

» Cimarosa, D.: Zbirka 31 Sonat, 1&2, Ed. Carisch;

» Haydn, J.: Werke für die Flötenuhr, Ed. Outremontaises;

» Hesse, P.: Polyphones spielbuch, Musikverlag J. Preissler;

» Kastner, M. S.: Zbirka Alte portugiesische Klaviermusik 1, Ed. Schott 2382;

» Stanley, J.: Ten Voluntaries, op. 5, Ed. Outremontaises;

» Wunn, J.: Alte Musik für junge Akkordeonisten, Ed. Wunn EW08021.

CIKLIČNE SKLADBE

Priporočena literatura:

» Abbott, A.: Six miniatures, Ed. Musicales Hortensia;

» Avsec, V.: Suita za harmoniko, samozaložba 2007;

» Benda, J. A.: Sonatine za klavir, Ed. Supraphon 2303;

» Bobić, D.: Collected works for accordion 1, Concert agency Varaždin 2021;

» Dobler, F.: Mosaic, Hohner 133466;

» Hauta-Aho, T.: Turtlesit, Finish accordion institute;

» Herrmann, H.: Sieben neue Spielmusiken Ed. Hohner 121135;

» Hermosa, G.: Suita para ninos Nr. 2, samozaložba;

» Lundquist, T.: Allerlei, Hohner, 132011;

» Lundquist, T.: Neun zweistimmige inventionen, Hohner 1967;

» Messina, R.: A trip to the moon, Ed. Waterloo 1971;

» Nagajev, A.: Otroška suita št. 1, Karthause Schmulling;

» Novak, J.: Rondini, Hohner, 999018;

» Noth, H.: Sechs Momente nach europäischen Volksliedern, Ed. Oettinger;

» Repnjikov, A.: Otroška suita št.2, Spominki, Karthause-Schmulling;

- » Rueda, J.: Invenciones para jovenes Acordeonistas, Ed. Acco-music, 2007;
- » Sebastian, E.: Tri skladbe za scensko glasbo k drami Woyczek, Ralf Jung;
- » Semjonov, V.: Otroška suita št. 2, Karthause-Schmulling;
- » Wuensch, G. J.: Mini-Suite Nr. 1&2, Waterloo - Preißler;
- » Zolotarjov, V.: Otroške suite I–VI, Karthause - Schmulling;
- » Zbirka pedagoških in koncertnih skladb za harmoniko, Akademia Świętokrzyska, Kielce 2001.

SKLADBE PO IZBIRI

Priporočena literatura:

- » Hermosa, G.: Oda, samozaložba;
- » Katzer, G.: Für Knöpfe 1&2, Verlag Neue Musik, VNM 2113;
- » Lundquist, T.: Microscope, Trio Förlaget, TF48;
- » Marocco, F.: Jazz accordion book 1, 2, Edition Carisch;
- » Piazzolla, A.: Album 1, Editions Universelles 3848;
- » Richter, W.: Konstellation zu H-E-G-A, VEB Deutscher Verlag für Musik Leipzig;
- » Rövenstrunck, B.: 30 Stücke für Akkordeon 1&2, Edition Wunn 14062;
- » Sebastian, E.: Drei Stücke, Ralf Jung;
- » Semjonov, V.: Meditation 1, Intermusik Schmülling;
- » Sommerfeld, O.: Lyrical fragments, Norsk Musikförlag 9961;
- » Zbrika Stykker for accordeon. Edition-S, 2018.

2. LETNIK

TEHNIČNE PRVINE

Priporočena literatura:

- » Abbot, A.: 54 Technical exercises, Ed. Musicales 1970;
- » Jacomucci, C.: Tehnika I, Berben 1998;
- » Scurti, G.: Technique for Accordion Vol. 1, Ars spoletium 2007;
- » Sebastian, E.: Tehnika, samozaložba 2005;
- » Zagoranski, B.: Lestvice za harmoniko, UL AG Ljubljana 2016.

ETUDE

Priporočena literatura:

- » Abbot, A.: Exercices gradues pour L'accordeon Vol. 5, Editions Salabert 1982;
- » Berens, H.: 20 Children's Studies op. 79, Kalmus Edition;
- » Brehme, H.: Paganiniana I, Hohner 134018;
- » Cramer, J. B., Bülow H.: 60 etud za klavir, Ed. Peters 3814;
- » Czerny, C.: Kunst der Fingerfertigkeit op. 740, Ed. Peters 2412;
- » Derbenko, J., Serotyuk, P.: Etide iz zbirke Bayan 4. r., Bogdan 2010;
- » Flejcin, E.: Perpetuum mobile, samozaložba;
- » Ganzer, Jürgen; Fünf Stücke, VEB Deutscher Verlag für Musik Leipzig;
- » Havlíček, I.: Přednesové etudy, Editio Capriccio;
- » Herrmann, H.: Musikalische Bewegungsspiele, Hohner 121053;
- » Hermosa, G.: Fragile, samozaložba;
- » Makkonen, P.: Polka furioso in Etida iz zbirke The Red Bike, AMS – Production 2003;
- » Nečuporenko, A.: Zbirka Etide za Bajan 4, Muzična Ukrajina 1978;
- » Olczak, K.: Trzy Etiudy, Akademia Świętokrzyska, Kielce 2001;
- » Pyle, F. J.: Eight etudes, Waterloo 1971;
- » Rueda, J.: Invenciones para jovenes Acordeonistas, Ed. Acco-music, 2007;
- » Wilson, J.: Fourteen Rhythmic Studies Book I&II, Waterloo – Preißler;
- » Würthner, R.: Gradus ad parnassum Band 1,2 Hohner Musikverlag 1958.

POLIFONIJA IN STARI MOJSTRI

Priporočena literatura:

- » Bach, J. S.: Triglasne invencije, Henle Verlag;
- » Bach, J. S.: Kleine Präludien und Fughetten, G. Henle Verlag;
- » Bach, J. S.: Francoske suite, Henle Verlag;
- » Bach, J. S.: Acht kleine Präludien und Fugen BWV 553-560, Bärenreiter-Verlag
- » Cimarosa, D.: Zbirka 31 Sonat, 1&2, Ed. Carisch;
- » Franck, C.: 18 Pièces, Ed. Peters 4529;
- » Frescobaldi, G.: Fuga v g-molu, Ricordi;
- » Handel, G. F.: Suites de Pieces pour le Clavecin HWV 437, 438, 447, 452, Bärenreiter-Verlag;
- » Kastner, M. S.: Zbirka Alte portugiesische Klaviermusik 2, Ed. Schott 4050;

- » Noth, H.: Polnische Renaissancemusik, Hohner 61042;
- » Scarlatti, D.: Sonate, Haugel-Paris;
- » Stanley, J.: Ten Voluntaries, op. 6, Editions Outremontaises;
- » Telemann, G. P.: Three dozen clavier fantasias, Bärenreiter-Verlag;
- » Telemann, G. P.: 20 kleine Fugen und freie Orgelstücke, Bärenreiter-Verlag.

CIKLIČNE SKLADBE

Priporočena literatura:

- » Avsec, V.: Mala suita za harmoniko, samozaložba 1991;
- » Bargielski, Z.: Drei Polnische suiten, Preißler 498;
- » Bargielski, Z.: Suite der Tänze und Lieder, Preißler 476;
- » Barnett, D.: Six bagatelles, Waterloo 1974;
- » Bartow, N.: Three characteristic dances, Hohner, 133377;
- » Evril, E.: Ten studies in Contemporary style, Waterloo 1970;
- » Feld, J.: Zweistimmige Partita, Hohner 1974;
- » Flecijn, E.: Sonata, samozaložba;
- » Grothe, A.: 3 Nocturner, Musikk-Huset 1976;
- » Jacobi, W.: Acht Vortragsstücke für Akkordeon, Preißler 468;
- » Jacobi, W.: Zehn Polyphone Stücke nach spanischen Volksliedern, Preißler 471;
- » Jacobi, W.: Sechs Walzerbagatellen, Preißler 456;
- » Jacobsen, N. K.: Tema e variazioni, Hohner, 61044;
- » Lundquist, T.: Botany play, Waterloo – Preißler 471;
- » Lohse, M.: 6 Preludes, Mirror Music 2018;
- » Lundquist, T.: Plasticity, Trio Förlaget, 1967;
- » Lunquist, T.: Sonatina Piccola, Hohner 1969;
- » Motte, D.: Fünf Sätze über fünf Töne, Hohner 61052;
- » Noth, H.: Aisthainomai, Hohner 61043;
- » Shishin, V.: In the Zoo, WM Limited 1101;
- » Wuensch, G. J.: Mini-Suite Nr. 3&4, Waterloo – Preißler.

SKLADBE PO IZBIRI

Priporočena literatura:

- » Ajdič, A.: Tihožitje, Edicija DSS;
- » Cioccio, P.: Galilei on the rocks, Berben S.R.L.;
- » Flecijn, E.: Scaramouche, Tears, samozaložba;
- » Kayser, L.: Confetti, Edition S;
- » Krzanowski, A.: Oda, PWM Krakow 1982;
- » Lohse, M.: Silenzio, Mirror Music;
- » Marocco, F.: Jazz accordion book 1&2, Edition Carisch;
- » Murto, M.: Meditation, Musikverlag Augemus
- » Precz, B.: 3-3-2, Intermusik Schmülling;
- » Scarlatti, D.: Sonate, Haugel-Paris;
- » Schmidt, O.: Dialogue, Lyric Episode, Edition S;
- » Sojar Voglar, Č.: Introdukcija in Allegro, samozaložba;
- » Turi, D.: Ombra, Edizioni Sconfinarte.

3. LETNIK**TEHNIČNE PRVINE**

Priporočena literatura:

- » Abbot, A.: 54 Technical exercises, Ed. Musicales 1970;
- » Jacomucci, C.: Tehnika I, Berben 1998;
- » Scurti, G.: Technique for Accordion Vol. 1, Ars spoletium 2007;
- » Sebastian, E.: Tehnika, samozaložba 2005;
- » Zagoranski, B.: Lestvice za harmoniko, UL AG Ljubljana 2016.

ETUDE

Priporočena literatura:

- » Abbott, A.: Jeu de Quartes, Waterloo–Preißler;
- » Abbott, A.: Contretemps, Waterloo–Preißler;
- » Brehme, H.: Paganiniana I, II, Hohner, 134018, 134019;
- » Bruči, R.: 10 koncertnih etud, samozaložba;

- » Herrmann, H.: Konzertetüden, Hohner, 120192;
- » Hermosa, G.: Idiarena;
- » Przybylski, B. K.: Capriccio 15, 17, Astra 1997;
- » Pyle, F. J.: Eight etudes, Waterloo 1971;
- » Sebastian, E.: Zehn Studien, Ralf Jung, 01.07;
- » Šenderjov, G.: 24 koncertnih etud, Muzika Moskva 1990;
- » Werner, S. E.: 12 Tango studies, Edition S;
- » Würthner, R.: Gradus ad parnassum Band 2,3, Hohner 1958.

POLIFONIJA IN STARI MOJSTRI

Priporočena literatura:

- » Bach, J. S.: Das Wohltemperierte Klavier, Henle Verlag;
- » Bach, J. S.: Francoske suite, Henle Verlag;
- » Daquin, C.: Pieces de clavecin, Faber Music Limited;
- » Frescobaldi, G.: Orgel und Klavier Werke 1–4, Bärenreiter-Verlag;
- » Händel, G. F.: Suites de Pieces pour le Clavecin, Bärenreiter-Verlag;
- » Pachelbel, J.: Toccaten, Fantasien, Preludien, Fugen, Ricercare und Ciacconen band 2., Edition Peters;
- » Rameau, J. P.: Sämtliche Clavierwerke, Bärenreiter-Verlag;
- » Scarlatti, D.: Sonate, Haugel-Paris;
- » Seiber, M.: Preludij in fuga v a- molu, Hohner, 2017;
- » Stanley, J.: Ten Voluntaries, op. 6, Editions Outremontaises;
- » Telemann, G. P.: Three dozen clavier fantasias, Bärenreiter-Verlag.

CIKLIČNE SKLADBE

Priporočena literatura:

- » Avsec, V.: Tema in 12 kratkih variacij, samozaložba 2014;
- » Belošicki, A.: Suita št. 3, Karthause Schmuelling;
- » Benda, J. A.: Sonate za klavir, Supraphon Praha;
- » Bentzon, N. W.: In the Zoo, Hohner 1965;
- » Katzer, G.: Sechs Bagatellen, Edition Nova-Vita Berlin 2005;
- » Kayser, L.: Arabesques, Confetti, Edition S;

- » Kusjakov, A.: Suita Zimske slike, Karthause Schmuelling;
- » Lohse, M.: 6 Preludes, Mirror Music 2018;
- » Lundquist, T.: Botany play, Waterloo–Preißler 471;
- » Lundquist, T.: Plasticity, Trio Förlaget, 1967;
- » Matys, J.: 5 bagatellen, Supraphon;
- » Matys, J.: Prelude et Variations, SEMI Belgie;
- » Padros, J.: Sechs Variationen und Chacona, Verlag New Musik Berlin 1994;
- » Pribilov, A.: Sonata št. 1, V. Brizgalin 2002;
- » Rautavaara, E., Ikonit, Fenika Gehrman 2021;
- » Torres, J.: Parafrasis, Triton 2022;
- » Yoshimatsu, T.: Onion Ballet Suite, samozaložba 2008;
- » Zolotarjov, V.: Komorna suita, Karthause Schmuelling;
- » Zubicki, V.: Otroška suita št. 1, 2, Karthause Schmuelling.

SKLADBE PO IZBIRI

Priporočena literatura:

- » Angelis, F.: Nocturne, samozaložba;
- » Avsec, V.: Toccata in fuga, samozaložba;
- » Cienciala, W.: Cadenza, samozaložba;
- » Fiala, P.: Four Inventions, Trio Förlaget;
- » Firšt, L.: Das Experiment 3, samozaložba;
- » Golob, J.: Preludij, Acco Verlag;
- » Hermosa, G.: Gernika, Anantango, samozaložba;
- » Jacobi, W.: Jota, Charnwood M 104;
- » Jacobi, W.: Konzertrondo, Hohner, 133204;
- » Jacobi, W.: Sechs Walzer – Bagatellen, Preißler;
- » Krzanowski, A.: Choral, Edicija PWM Krakow;
- » Kunz, H.: Toccata, Preißler 459;
- » Lohse, M.: Cadenza, Mirror Music;
- » Makkonen, P.: Like swans, AMS-Production;

- » Marocco, F.: Jazz accordion book 1,2, Edition Carisch;
- » Mannino, F.: Armonie, B. & W. Italia;
- » Predanič, M.: Bagatela št. 1, Založba Bogataj;
- » Predanič, M.: Serenada za Nadjo, samozaložba;
- » Scarlatti, D.: Sonate, Haugel-Paris;
- » Schmidt, O.: Flight of the meat ball over the fence, Edition S;
- » Trojan, V.: Razrušena katedrala, Supraphon.

4. LETNIK

TEHNIČNE PRVINE

Priporočena literatura:

- » Abbot, A.: 54 Technical exercises, Ed. Musicales 1970;
- » Jacomucci, C.: Tehnika I, Berben 1998;
- » Scurti, G.: Technique for Accordion Vol. 1, Ars spoletium 2007;
- » Sebastian, E.: Tehnika, samozaložba 2005;
- » Zagoranski, B.: Lestvice za harmoniko, UL AG Ljubljana 2016.

ETUDE

Priporočena literatura:

- » Angelis, F.: Etida na temo Chiquilin de Bachin, samozaložba;
- » Avsec, V.: Koncertna etida, samozaložba 2022;
- » Brehme, H.: Paganiniana I, II, Hohner, 134018, 134019;
- » Bruči, R.: 10 koncertnih etud, samozaložba;
- » Flecijn, E.: Capriccio, samozaložba;
- » Herrmann, H.: Konzertetüden, Hohner, 120192;
- » Kanding, E.: Etudes, Edition-S 2024;
- » Kaszuba, B.: Šest etid, Astra 2004;
- » Krzanowski, A.: Three Studies, Berben 1987;
- » Jacobi, W.: Konzertrondo, Hohner 1967;
- » Londonov, P.: Scherzo – Tokkata, Karthause Schmuelling;

- » Nisula, M.: Four Concert Etudes for Accordion, Modus Musiikki 2019;
- » Remigio, D.: Minimal, Sonzongo 1994;
- » Sebastian, E.: Zehn Studien, Ralf Jung, 01.07;
- » Šenderjov, G.: 24 koncertnih etud, Muzika Moskva 1990;
- » Würthner, R. : Gradus ad parnassum Band 2,3, Hohner 1958.

POLIFONIJA IN STARI MOJSTRI

Priporočena literatura:

- » Bach, J. S.: Das Wohltemperierte Klavier, Henle Verlag;
- » Bach, J. S.: Francoske suite, Henle Verlag;
- » Bach, J. S.: Angleške suite, Henle Verlag;
- » Bach, J. S.: Partite, Henle Verlag;
- » Daquin, C.: Pieces de clavecin, Faber Music Limited;
- » Frescobaldi, G.: Orgel und Klavier Werke 1–4, Bärenreiter-Verlag;
- » Händel, G. F.: Suites de Pieces pour le Clavecin, Bärenreiter-Verlag;
- » Pachelbel, J.: Toccaten, Fantasien, Preludien, Fugen, Ricercare und Ciacconen band 2., Edition Peters;
- » Rameau, J. P.: Sämtliche Clavierwerke, Bärenreiter-Verlag;
- » Scarlatti, D.: Sonate, Haugel-Paris.

CIKLIČNE SKLADBE

Priporočena literatura:

- » Angelis, F.: Koncertna suita, samozaložba;
- » Avsec, V.: Tema in 12 kratkih variacij, samozaložba 2014;
- » Dolin, S.: Sonata, Waterloo;
- » Feld, J.: Suita, Hohner 133340;
- » Feld, J.: Vier Intermezzi, Hohner 133406;
- » Fiala, P.: Aphorismes, Trio Förlaget;
- » Holmboe, V.: Sonata št. 1,2, W. Hansen, 29899;
- » Katzer, G.: 6 Bagatellen, Nova Vita;
- » Kusjakov, A.: Zimske skice, Jesenski pejzaži, Karthause Schmuelling;
- » Lorentzen, B.: Circus, Edition S;

- » Lundquist, T.: Partita piccola, Hohner, 999018;
- » Przybylski, B. K.: La Follia, PWM Krakow, 8117;
- » Plagge, W.: Facsimiles, samozaložba;
- » Platti, A. B.: Sonate, Breitkopf;
- » Porena, B.: Quasi, Berben 1993;
- » Rautavaara, E.: Fiddlers, Fazer M- 042-08514-1;
- » Meisl, J.: Indian dances, samozaložba;
- » Murto, M.: Partita, Modus Musiikki 1999;
- » Norgaard, P.: 9 Friends, W. Hansen;
- » Vlasov, V.: Suita 2, Gulag, Termopil 2004;
- » Yoshimatsu, T.: Onion Ballet Suite, samozaložba 2008;
- » Zolotarjov, V.: Sonata št. 2, Karthause Schmuelling.

SKLADBE PO IZBIRI

Priporočena literatura:

- » Angelis, F.: Interieur, samozaložba;
- » Derbenko, J.: Tokkata, Karthause Schmuelling;
- » Feld, J.: Konzertstück für Akkordeon, Edition Preissler;
- » Fiala, P.: Musica Drammatica in Toccata Burletta, Panton Praha 1987;
- » Flecijn, E.: Capriccio, Varianten, samozaložba;
- » Gurbindo, F.: Fantasia para acordeon, Berben;
- » Hermosa, G.: Fragilissimo, Goya: capricho 43, samozaložba;
- » Jacobi, W.: Divertissement, Hohner Verlag;
- » Jacobi, W.: Rigaudon, Hohner, 134034;
- » Katzer, G.: Toccata, Wdicija DVFM;
- » Makkonen, P.: The Flight beyond the time, Finish accordion Institute;
- » Marocco, F.: Jazz accordion book 1, 2, Edition Carish;
- » Nordheim, A.: Flashing, W. Hansen;
- » Norgard, P.: Introduction and Toccata, Oktav Musik Forlag;
- » Olczak, K.: Bereceuse, Phantasmagorien, Ricordi;

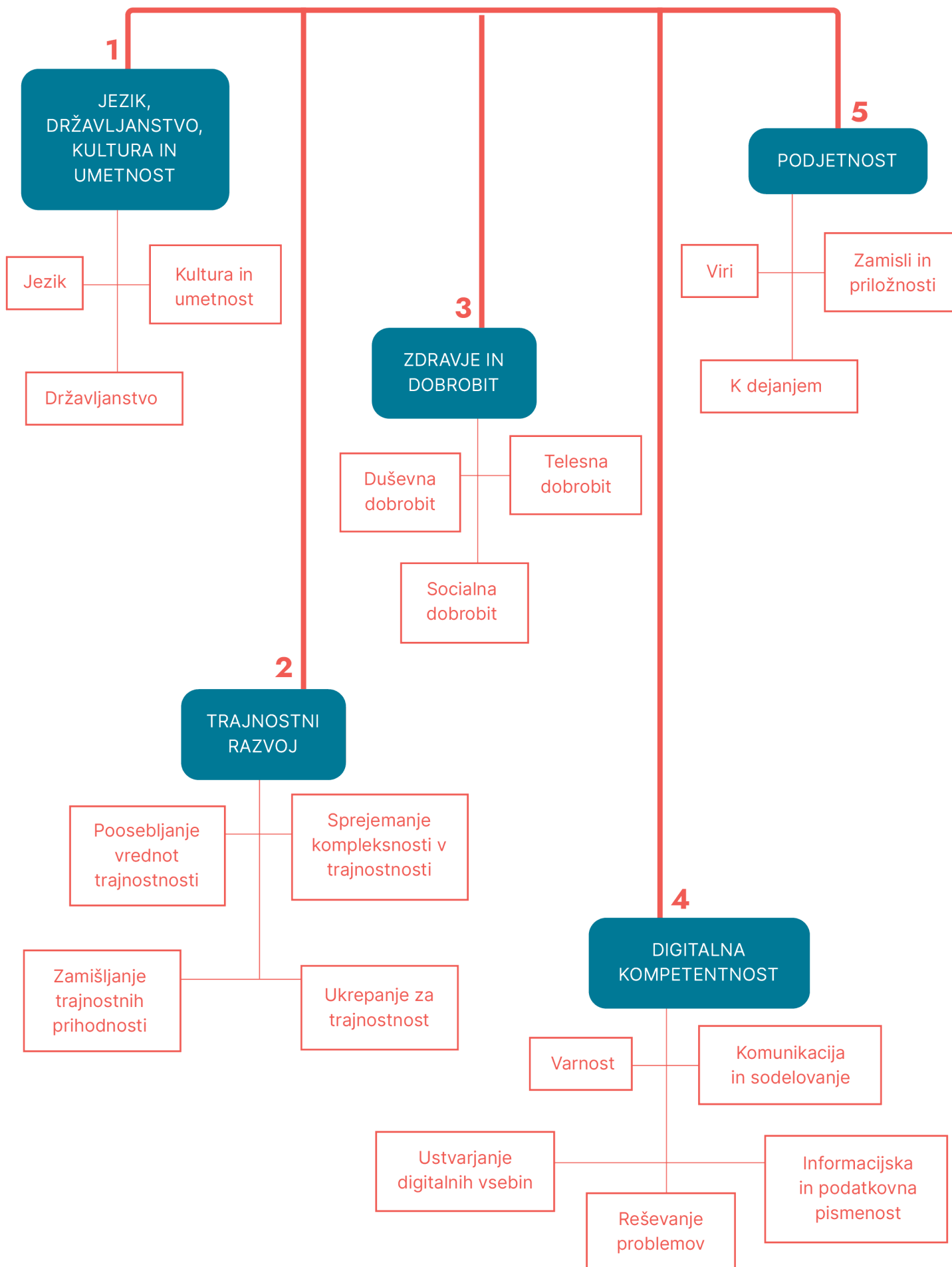
- » Olczak, K.: Manualiter, Astra;
- » Olczak, K.: Acc 1, Acc 3, samozaložba;
- » Scarlatti, D.: Sonate, Haugel-Paris;
- » Schmidt, O.: Toccata nr. 1, 2, Edition S;
- » Semjonov, V.: Prophetic dream, Karthause Schmuelling;
- » Sebastian, E.: Prekmurska, Založba Bogataj;
- » Sojar Voglar, Č.: Izpoved glasbe, samozaložba.

PRILOGE

KLJUČNI CILJI PO PODROČJIH SKUPNIH CILJEV

1 /// JEZIK, DRŽAVLJANSTVO, KULTURA IN UMETNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

1.1 JEZIK

1.1.1 Strokovna besedila	1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).
1.1.2 Strokovni jezik	1.1.2.1 Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije; torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav. 1.1.2.2 Se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno ter pisno raven svojega strokovnega jezika.
1.1.3 Univerzalni opis jezika kot sistema	(pri vseh predmetih:) 1.1.3.1 Se zaveda podobnosti ter razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd. (pri vseh jezikovnih predmetih:) 1.1.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.
1.1.4 Razumevanje pomena branja	1.1.4.1 Pri vseh predmetih redno bere, izbira raznolika bralna gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti.
1.1.5 Jezik in nenasilna komunikacija	1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.

1.2 DRŽAVLJANSTVO

1.2.1 Poznavanje in privzemanje človekovih pravic ter dolžnosti kot temeljnih vrednot in osnov državljanske etike	1.2.1.1 Pozna, razume in sprejema človekove pravice kot skupni evropski in ustavno določeni okvir skupnih vrednot ter etike. 1.2.1.2 Razume, da so človekove pravice univerzalne in nepogojene, da uveljavljajo vrednote svobode in enakosti. 1.2.1.3 Razume in sprejema, da je obstoj pravic pogojen s spoštovanjem individualne dolžnosti do enake pravice drugega. 1.2.1.4 Razume in sprejema, da je dolžnost do enake pravice drugega dolžnost zaradi dolžnosti (ne le pravica zaradi individualnega interesa). 1.2.1.5 Razume in sprejema človekove pravice in dolžnosti kot osnovno, vsem državljanom skupno etiko (moralo), ki uveljavlja vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, pravičnosti, resnice, zakona, lastnine, nediskriminacije in strpnosti.
1.2.2 Etična refleksija	1.2.2.1 Spozna, da obstajajo moralna vprašanja, pri katerih ni vnaprej danih od vseh sprejetih odgovorov. 1.2.2.2 Razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnost, da o njih razmišlja skupaj z drugimi.
1.2.3 Sodelovanje z drugimi v skupnosti in za skupnost	1.2.3.1 Z namenom uresničevanja skupnega dobrega sodeluje z drugimi ter podaja in uresničuje predloge, ki kakovostno spreminjajo skupnosti. 1.2.3.2 Prek lastnega delovanja ozavešča pomen skrbi za demokratično skupnost ter krepi zavedanje o pomenu pripadnosti skupnosti za lastnodobrobit in dobrobit drugih.
1.2.4 Aktivno državljanstvo in politična angažiranost	1.2.4.1 Ob zavedanju pozitivnega pomena politike kot skupnega reševanja izzivov in skrbi za dobrobit vseh, pa tudi iskanja kompromisov in preseganja konfliktov, pozna raznolike oblike demokratičnega političnega angažiranja in se vključuje v politične procese, ki vplivajo na življenja ljudi.
1.2.5 Znanje za kritično mišljenje, za aktivno državljansko držo	1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo.

1.3 KULTURA IN UMETNOST

1.3.1 Sprejemanje, doživljanje in vrednotenje kulture in umetnosti	1.3.1.1 Intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje in procesov ustvarjanja ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega. itd.).
1.3.2 Raziskovanje in spoznavanje kulture ter umetnosti	1.3.2.1 Raziskuje in spozna kulturo, umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu.
1.3.3 Izražanje v umetnosti in z umetnostjo	1.3.3.1 Je radoveden in raziskuje materiale in umetniške jezike, se z njimi izraža, razvija domišljijo ter pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih.
1.3.4 Uživanje v ustvarjalnem procesu ter dosežkih kulture in umetnosti	1.3.4.1 Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih. 1.3.4.2 V varnem, odprtem in spodbudnem učnem okolju svobodno izraža želje in udejanja ustvarjalne ideje.
1.3.5 Živi kulturo in umetnost	1.3.5.1 Živi kulturo in umetnost kot vrednoto v domačem in šolskem okolju ter prispeva k razvoju šole kot kulturnega središča in njenemu povezovanju s kulturnim in z družbenim okoljem.

2 /// TRAJNOSTNI RAZVOJ

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 POOSEBLJANJE VREDNOT TRAJNOSTNOSTI

2.1.1 Vrednotenje trajnostnosti	2.1.1.1 Kritično oceni povezanost lastnih vrednot in vrednot družbe s trajnostnostjo glede na svoje trenutne zmožnosti ter družben položaj.
2.1.2 Podpiranje pravičnosti	2.1.2.1 Pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.
2.1.3 Promoviranje narave	2.1.3.1 Odgovoren odnos do naravnih sistemov gradi na razumevanju njihove kompleksnosti in razmerij med naravnimi ter družbenimi sistemi.

2.2 SPREJEMANJE KOMPLEKSNOSTI V TRAJNOSTNOSTI

2.2.1 Sistemsko mišljenje	2.2.1.1 K izbranemu problemu pristopa celostno, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika. 2.2.1.2 Presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi, družbe na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.2.2 Kritično mišljenje	2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogoje z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.
2.2.3 Formuliranje problema	2.2.3.1 Pri opredelitvi problema upošteva značilnosti problema – (ne)jasnost, (ne)opredeljenost, (ne)določljivost problema – in lastnosti reševanja – (ne)definirane, (ne)sistemske rešitve – ter vpletenost deležnikov.

2.3 ZAMIŠLJANJE TRAJNOSTNIH PRIHODNOSTI

2.3.1 Pismenost za prihodnost	2.3.1.1 Na podlagi znanja, znanstvenih dognanj in vrednot trajnostnosti razume ter vrednoti možne, verjetne in želene trajnostne prihodnosti (scenarije). 2.3.1.2 Presoja dejanja, ki so potrebna za doseganje želene trajnostne prihodnosti.
2.3.2 Prilagodljivost	2.3.2.1 V prizadevanju za trajnostno prihodnost tvega in se kljub negotovostim prilagaja ter sprejema trajnostne odločitve za svoja dejanja.
2.3.3 Raziskovalno mišljenje	2.3.3.1 Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov/-atik trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

2.4 UKREPANJE ZA TRAJNOSTNOST

2.4.1 Politična angažiranost	2.4.1.1 Ob upoštevanju demokratičnih načel kritično vrednoti politike z vidika trajnostnosti ter sodeluje pri oblikovanju trajnostnih politik in prakse na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.4.2 Kolektivno ukrepanje	2.4.2.1 Pri prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost upošteva demokratična načela in aktivno ter angažirano (konstruktivno) sodeluje z drugimi.
2.4.3 Individualna iniciativa	2.4.3.1 Se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni ter politični ravni.

3.1 DUŠEVNA DOBROBIT

3.1.1 Samozavedanje	3.1.1.1 Zaznava in prepoznavna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) ter lastno vedenje. 3.1.1.2 Skozi izkušnje razume povezanost različnih vidikov lastnega doživljanja (telesni občutki, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) v specifičnih situacijah (npr. ob doživljanju uspeha in neuspeha v učnih in socialnih situacijah).
3.1.2 Samouravnavanje	3.1.2.1 Uravnava lastno doživljanje in vedenje (npr. v stresnih učnih in socialnih situacijah). 3.1.2.2 Razvija samozaupanje in samospoštovanje. 3.1.2.3 Se učinkovito spoprijema z negotovostjo in kompleksnostjo. 3.1.2.4 Učinkovito upravlja, organizira čas učenja in prosti čas.
3.1.3 Postavljanje ciljev	3.1.3.1 Prepoznavna lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja ter v skladu z njimi načrtuje kratkoročne in dolgoročne cilje (vezane na duševno, telesno, socialno in učno področje). 3.1.3.2 Spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev. 3.1.3.3 Razvija zavzetost in vztrajnost ter krepi zmožnosti odložitve nagrade.
3.1.4 Prožen način razmišljanja	3.1.4.1 Razvija osebno prožnost, razvojno miselno naravnost, radovednost, optimizem in ustvarjalnost. 3.1.4.2 Učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.
3.1.5 Odgovornost in avtonomija	3.1.5.1 Krepi odgovornost, avtonomijo in skrbi za osebno integriteto.

3.2 TELESNA DOBROBIT

3.2.1 Gibanje in sedenje	3.2.1.1 Razume pomen vsakodnevnega gibanja za zdravje in dobro počutje. 3.2.1.2 Razvija pozitiven odnos do gibanja. 3.2.1.3 Vključuje se v različne gibalne dejavnosti, tudi tiste, ki razbremenijo naporen vsakdan. 3.2.1.4 Razume škodljivosti dolgotrajnega sedenja, razvija navade za prekinitev in zmanjšanje sedenja.
3.2.2 Prehrana in prehranjevanje	3.2.2.1 Razume pomen uravnotežene prehrane. 3.2.2.2 Razvija navade zdravega prehranjevanja. 3.2.2.3 Oblikuje pozitiven odnos do hrane in prehranjevanja.
3.2.3 Sprostitev in počitek	3.2.3.1 Razume pomen počitka in sprostitev po miselnem ali telesnem naporu. 3.2.3.2 Spozna različne tehnike sproščanja in uporablja tiste, ki mu najbolj koristijo. 3.2.3.3 Razume pomen dobrih spalnih navad za učinkovito telesno in miselno delovanje ter ravnanje.
3.2.4 Varnost	3.2.4.1 Spozna različne zaščitne ukrepe za ohranjanje zdravja. 3.2.4.2 Ravna varno in odgovorno, pri čemer skrbi za ohranjanje zdravja sebe in drugih.
3.2.5 Preventiva pred različnimi oblikami zasvojenosti	3.2.5.1 Usvaja znanje o oblikah in stopnjah zasvojenosti ter o strategijah, kako se jim izogniti oz. jih preprečiti z zdravim življenjskim slogom.

3.3 SOCIALNA DOBROBIT

3.3.1 Socialno zavedanje in zavedanje raznolikosti	3.3.1.1 Ozavešča lastno doživljanje in vedenje v odnosih z drugimi. 3.3.1.2 Zaveda se in prepoznavna raznolikosti v ožjem (oddelek, vrstniki, družina) in širšem okolju (šola, lokalna skupnost, družba).
3.3.2 Komunikacijske spretnosti	3.3.2.1 Razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije, izražanja interesa in skrbi za druge.
3.3.3 Sodelovanje in reševanje konfliktov	3.3.3.1 Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih. 3.3.3.2 Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov v oddelku, družini, šoli, širši skupnosti, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti.
3.3.4 Empatija	3.3.4.1 Krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. 3.3.4.2 Prepoznavna meje med doživljanjem sebe in drugega. 3.3.4.3 Uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati.
3.3.5 Prosocialno vedenje	3.3.5.1 Krepi prepoznavanje in zavedanje potrebe po nudenju pomoči drugim. 3.3.5.2 Prepoznavna lastne potrebe po pomoči in strategije iskanja pomoči. 3.3.5.3 Krepi družbeno odgovornost.

4 /// DIGITALNA KOMPETENTNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMACIJSKA IN PODATKOVNA PISMENOST

4.1.1 Brskanje, iskanje in filtriranje podatkov, informacij ter digitalnih vsebin	4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.
4.1.2 Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.
4.1.3 Upravljanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.3.1 Podatke zbira, obdeluje, prikazuje in shranjuje na najustreznejša mesta (trdi disk, oblak, USB itd.) tako, da jih zna kasneje tudi najti.

4.2 KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE

4.2.1 Interakcija z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.1.1 Sporazumeva se z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.
4.2.2 Deljenje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.2.1 Deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Deluje v vlogi posrednika in je seznanjen s praksami navajanja virov ter avtorstva.
4.2.3 Državljsko udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.3.1 Išče in uporablja portale za udejstvovanje v družbi. Poišče skupine, ki zastopajo njegove interese, s pomočjo katerih lahko aktivno daje predloge za spremembe.
4.2.4 Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.4.1 Z digitalnimi orodji soustvarja skupno vsebino in se zavzema za krepitev sodelovanja med člani.
4.2.5 Spletni bonton	4.2.5.1 Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem ter pravilom, ki veljajo v določeni skupini.
4.2.6 Upravljanje digitalne identitete	4.2.6.1 Ustvari eno ali več digitalnih identitet in z njimi upravlja, skrbi za varovanje lastnega ugleda ter za ravnanje s podatki, ki nastanejo z uporabo številnih digitalnih orodij in storitev v različnih digitalnih okoljih.

4.3 USTVARJANJE DIGITALNIH VSEBIN

4.3.1 Razvoj digitalnih vsebin	4.3.1.1 Ustvarja in ureja digitalne vsebine v različnih formatih.
4.3.2 Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin	4.3.2.1 Digitalne vsebine obogati z dodajanjem slik, glasbe, videoposnetkov, vizualnih efektov idr.
4.3.3 Avtorske pravice in licence	4.3.3.1 Pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
4.3.4 Programiranje	4.3.4.1 Zna ustvariti algoritem za rešitev enostavnega problema. Zna odpraviti preproste napake v programu.

4.4 VARNOST

4.4.1 Varovanje naprav	4.4.1.1 Deluje samozaščitno; svoje naprave zaščiti z ustreznimi gesli, programsko opremo in varnim ravnanjem, jih ne pušča brez nadzora v javnih prostorih idr.
4.4.2 Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti	4.4.2.1 Varuje osebne podatke in podatke drugih ter prepoznava zaupanja vredne ponudnike digitalnih storitev.
4.4.3 Varovanje zdravja in dobrobiti	4.4.3.1 Digitalno tehnologijo uporablja uravnoteženo, skrbi za dobro telesno in duševno dobrobit ter se izogiba negativnim vplivom digitalnih medijev.
4.4.4 Varovanje okolja	4.4.4.1 Zaveda se vplivov digitalnih tehnologij in njihove uporabe na okolje.

4.5 REŠEVANJE PROBLEMOV

4.5.1 Reševanje tehničnih težav	4.5.1.1 Prepozna tehnične težave pri delu z napravami ali digitalnimi okolji ter jih rešuje.
4.5.2 Prepoznavanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov	4.5.2.1 Prepoznava in ocenjuje potrebe, izbira ter uporablja digitalna orodja in jih prilagaja lastnim potrebam.
4.5.3 Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije	4.5.3.1 S pomočjo digitalne tehnologije ustvarja rešitve in novosti v postopkih ter izdelkih.
4.5.4 Prepoznavanje vrzeli v digitalnih kompetencah	4.5.4.1 Prepozna vrzeli v svojih digitalnih kompetencah, jih po potrebi izboljšuje in dopolnjuje ter pri tem podpira tudi druge.

5.1 ZAMISLI IN PRILOŽNOSTI

5.1.1 Odkrivanje priložnosti	5.1.1.1 Prepoznava avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednost zase in za druge.
5.1.2 Ustvarjalnost in inovativnost	5.1.2.1 Pri reševanju izzivov na ustvarjalen način uporablja znanje in izkušnje za ustvarjanju boljših rešitev. 5.1.2.2 Pripravi nabor možnih rešitev izziva, pri čemer stremi k oblikovanju vrednosti za druge.
5.1.3 Vizija	5.1.3.1 Oblikuje vizijo prihodnosti, ki vključuje odgovore na vprašanja, kaj namerava početi v prihodnosti, kakšen želi postati in kakšno skupnost želi sooblikovati.
5.1.4 Vrednotenje zamisli	5.1.4.1 Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobrobiti za druge in izbere ustrezno rešitev.
5.1.5 Etično in trajnostno razmišljanje	5.1.5.1 Prepozna in ovrednoti vpliv svojih odločitev ter ravnanj na skupnost in okolje.

5.2 VIRI

5.2.1 Samozavedanje in samoučinkovitost	5.2.1.1 Prepozna svoje želje, močna in šibka področja ter zaupa, da lahko pozitivno vpliva na ljudi in situacije.
5.2.2 Motiviranost in vztrajnost	5.2.2.1 Je pozitivno naravnani, samozavesten in osredotočen na proces reševanja izziva. 5.2.2.2 Vztraja pri opravljanju kompleksnejših nalog.
5.2.3 Vključevanje virov	5.2.3.1 Pridobi podatke in sredstva (materialna, nematerialna in digitalna), potrebne za prehod od zamisli k dejanjem, s katerimi odgovorno in učinkovito upravlja, pri čemer upošteva učinkovito izrabo lastnega časa in finančnih sredstev.
5.2.4 Vključevanje človeških virov	5.2.4.1 Spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog. 5.2.4.2 Poišče ustrezno pomoč posameznika (npr. vrstnika, učitelja, strokovnjak itd.) ali strokovne skupnosti. 5.2.4.3 Razvije spretnosti za učinkovito komunikacijo, pogajanje, vodenje, ki so potrebne za doseganje rezultatov.
5.2.5 Finančna pismenost	5.2.5.1 V različnih življenjskih situacijah prepozna in rešuje finančne izzive (viri finančnih sredstev, skrb za denar, poslovanje npr. z banko, zavarovalnico ter drugimi finančnimi institucijami, ocena potrebnih sredstev, tveganj in odločitev o zadolževanju ter naložbi, varčevanju). 5.2.5.2 Sprejema odgovorne finančne odločitve za doseganje blaginje (osebne in za skupnost). 5.2.5.3 Pridobiva ustrezno znanje na področju finančne pismenosti za kakovostno vsakdanje in poklicno življenje.

5.3 K DEJANJEM

5.3.1 Prevzemanje pobude	5.3.1.1 Spodbuja in sodeluje pri reševanju izzivov, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost.
5.3.2 Načrtovanje in upravljanje	5.3.2.1 V procesu reševanja problemov si zastavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje, opredeli prednostne naloge in pripravi načrt. 5.3.2.2 Prilagaja se nepredvidnim spremembam.
5.3.3 Obvladovanje negotovosti, dvoumnosti in tveganja	5.3.3.1 Na nepredvidene situacije se odziva s pozitivno naravnanoostjo in ciljem, da jih uspešno razreši. 5.3.3.2 Pri odločitvah primerja in analizira različne informacije, da zmanjša negotovost, dvoumnost in tveganja.
5.3.4 Sodelovanje	5.3.4.1 Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami. 5.3.4.2 Morebitne spore rešuje na konstruktiven način in po potrebi sklepa kompromise.
5.3.5 Izkusveno učenje	5.3.5.1 Z reševanjem izzivov pridobiva nove izkušnje in jih upošteva pri sprejemanju nadaljnjih odločitev. 5.3.5.2 Presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepozna priložnosti za nadaljnje učenje. 5.3.5.3 Prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah. 5.3.5.4 Povratne informacije uporabi za nadaljnji razvoj podjetnostne kompetence.